

Универзитет у Нишу
Филозофски факултет

18105 Ниш • Ћирила и Методија 2 • Пош. факс 91
Телефон-центра: (018) 514-312
Деканат: 514-311 • Факс: 514-310
имејл: info@filfak.ni.ac.rs

University of Niš
Faculty of Philosophy

18105 Niš • Ćirila i Metodija 2 • P.O. Box 91
Phone: +381 18 514312
Dean's office: +381 18 514311 • Fax: +381 18 514310
e-mail: info@filfak.ni.ac.rs

**ИЗВЕШТАЈ О САМОВРЕДНОВАЊУ
СТУДИЈСКОГ ПРОГРАМА –
МАСТЕР АКАДЕМСКЕ СТУДИЈЕ СОЦИОЛОГИЈЕ
2019/2020.**

Ниш, јул 2020.

САДРЖАЈ

I ПРОЦЕНА ИСПУЊЕНОСТИ СТАНДАРДА

1. [Стандард 4: Квалитет студијског програма](#)
2. [Стандард 5: Квалитет наставног процеса](#)
3. [Стандард 7: Квалитет наставника и сарадника](#)
4. [Стандард 8: Квалитет студената](#)
5. [Стандард 9: Квалитет уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса](#)
6. [Стандард 10: Квалитет управљања високошколском установом и квалитет ненаставне подршке](#)
7. [Стандард 11: Квалитет простора и опреме](#)
8. [Стандард 13: Улога студената у самовредновању и провери квалитета](#)
9. [Стандард 14: Систематско праћење и периодична провера квалитета](#)

II ТАБЕЛЕ И ПРИЛОЗИ

1. [Списак табела и прилога уз Извештај о самовредновању](#)

I ПРОЦЕНА ИСПУЊЕНОСТИ СТАНДАРДА

Стандард 4: Квалитет студијског програма

Квалитет студијског програма обезбеђује се кроз праћење и проверу његових циљева, структуре, радног оптерећења студената, као и кроз осавремењивање садржаја и стално прикупљање информација о квалитету програма од одговарајућих друштвених институција.

Реализација Студијског програма мастер студија социологије посвећена је развоју, праћењу остварених резултата и иновирању студијског програма у циљу остваривања и одржавања квалитета образовног процеса и усклађености исхода образовања са потребама тржишта рада и развојем социологије као науке и професије. Студијски програм је акредитован први пут 2008. године ([уверење КАПК-а број 612-00-662/2008-04](#)). Садашњи програм акредитован је 2015. године ([уверење КАПК-а број 612-00-00676/2013-04](#)). Образовно научно поље је Друштвено-хуманистичке науке, а научна област Социолошке науке.

Студијски програм мастер студија социологије акредитован је за упис 25 студената сваке године. Мастер студије социологије трају два семестра, односно једну годину, а бодовна вредност студија јесте 60 ЕСПБ бодова. Свршени студенти стичу звање мастер социолог, а структурисање студијског програма кроз четири модула омогућава стицање компетенција за обављање послова у области културе, образовања, социјалне политике и научно-истраживачке делатности. Структуру студијског програма чини један заједнички обавезни предмет, један заједнички изборни блок методолошких предмета и по три изборна предмета на сваком модулу, затим студијски истраживачки рад и израда и одбрана мастер рада. Сви предмети имају вредности 6 ЕСПБ бодова, студијски истраживачки рад 10 ЕСПБ бодова, а израда и одбрана мастер рада 20 ЕСПБ бодова.

Праћење квалитета студијског програма обезбеђено је применом јасно дефинисаних процедура. Одобравање студијског програма на Факултету и Универзитету одвија се кроз четири фазе. Почетна фаза реализује се на Департману за социологију – наставници и сарадници припремају предлог студијског програма који усваја Веће департмана и прослеђује надлежним телима Факултета. У наредној фази Наставно-научно веће Факултета разматра предлог студијског програма, утврђује коначни предлог програма, одобрава га и прослеђује надлежним телима Универзитета. У трећој фази чланови Научно-стручног већа за друштвено-хуманистичке науке Универзитета у Нишу разматрају предлог програма и своје мишљење упућују Сенату универзитета. У последњој фази Сенат Универзитета у Нишу доноси коначну одлуку о усвајању студијског програма, евентуалним изменама и допунама. Иста процедура се спроводи и приликом допуна или измена већ акредитованих студијских програма. Циљ измена и допуна јесте: иновирање

садржаја програма на основу најновијих научних достигнућа и методичких принципа, увођење нових изборних предмета којима се побољшава квалитет студија, промена распореда предмета по семестрима у циљу оптималног оптерећења студената, промене спецификације предмета.

Остваривању квалитета студијског програма доприноси примена препорука екстерних експерата као и Комисије за унапређење квалитета Филозофског факултета која делује унутар истоименог Центра. На нивоу Факултета спроводи се евалуација наставе на свим студијским програмима два пута у току школске године и самоевалуација установе и свих студијских програма сваке треће године ([Прилог 4.1 – Извештај о резултатима самовредновања](#); [Прилог 4.2 – План самовредновања](#)).

Користећи ове могућности наставници и сарадници су, приликом друге акредитације 2015. године, припремили садашњи студијски програм мастер студија социологије који је, у односу на програм акредитован 2008. године, значајно измењен у циљу побољшања квалитета студијског програма и наставног процеса и повећања запосливости свршених студената: промене су се односиле на смањење броја обавезних предмета, увођење модула којима се повећава изборност и усмерава специјализација студената за одређене области, увођење нових изборних предмета у циљу стицање специфичних компетенција за обављање послова социолога у различитим областима друштва, промена распореда предмета по семестрима. Студијски програм је флексибилан и отворен за иновативне приступе, а развој програма одвија се у складу са законском регулативом, актима Универзитета у Нишу и Филозофског факултета и кроз сарадњу наставника, сарадника, студената и руководства Факултета.

Циљеви студијског програма мастер академских студија социологије јесу: 1. проширивање и продубљивање теоријских и методолошких знања из појединих социолошких области, 2. оспособљавање студената за критичко промишљање и самостално социолошко истраживање различитих друштвених појава, 3. обученост за самостално конципирање и реализацију научних и примењених истраживачких пројеката у одређеним социолошким областима, 4. стицање неопходних научних, стручних и практичних знања за професионално деловање у различитим сферама друштвеног живота; 5. припремање за докторске студије.

Исходи образовања у оквиру Студијског програма мастер академских студија социологије произилазе из циљева образовања уопште и циљева студијског програма, а заснивају се на исходима учења, односно знањима, вештинама и ставовима као специфично мерљивим достигнућима. Савладавањем студијског програма социологије студент стиче опште компетенције и предметно-специфичне компетенције у зависности од изабраног модула. Опште способности које стичу студенти мастер студија социологије су:

- способност теоријског мишљења и исправног закључивања;
- овладавање методама и техникама истраживања друштвених феномена;
- способности анализе проблема, евалуације алтернативних решења и предвиђања последица предузетих мера;
- способност заснивања професионалних препорука на методолошки исправно прикупљеним подацима;
- способност јасне презентације идеја стручној и широј заједници (укључујући писање извештаја и препорука);
- способност тимског рада и координације тимског рада;
- способност да своју професионалну улогу обављају у оквирима етичких ограничења.

Предметно-специфичне способности које се стичу у оквиру сва четири модула су:

- темељно познавање и разумевање теоријских идеја и резултата емпиријских истраживања у области социјалне политике/социологије културе/ социологије образовања и васпитања;
- теоријско-методолошка оспособљеност за препознавање друштвених проблема за које су мере социјалне/културне/образовне политике решење и услова под којима се ови проблеми појављују, односно смањују или ишчежавају;
- способност анализе мера јавних политика, укључујући избор мера којима се најбоље постиже друштвени циљ, процесе њихове формулације и имплементације и поступке евалуације;
- оспособљеност за аутономно развијање пројеката и учешће у тимовима за израду стратегија у образовању, социјалној политици и у области културног, медијског и урбано-руралног развоја, као и за управљање њиховом имплементацијом;
- оспособљеност за самостално извођење наставе;
- оспособљеност за координацију стручног тима у васпитно-образовним установама;
- способност препознавања културне и медијске конструкције стварности.

Поред тога, студенти стичу предметно-специфичне способности карактеристичне за поједине модуле. Након окончања мастер студија у области социологије студенти ће бити у стању да:

1. Модул из социјалне политике

- дефинишу главне концепте у теоријама социјалне политике и социјалне државе;
- образложе главне циљеве социјалне политике: редистрибуцију, управљање социјалним ризицима и смањење социјалне искључености;

- детаљно познају најмање два система социјалне политике, укључујући њихово финансирање и правну регулацију, у компаративном контексту;
- анализирају и евалуирају поједине мере социјалне политике с обзиром на њихове циљеве, административну и финансијску имплементацију и последице њихове примене на поједине категорије становништва;
- формулишу препоруке у области социјалне политике на основу секундарне анализе расположивих података или самостално прикупљених података.

2. Образовни модул

- упореде теоријске и методолошке приступе у социологији васпитања и образовања;
- објасне друштвене односе у васпитно-образовним установама;
- објасне узроке, облике и последице социјалних неједнакости у образовању;
- упореде налазе емпиријских истраживања феноменологије и динамике социјалних проблема деце и младих и предложи мере за решавање проблема;
- дизајнирају и изводе час и демонстрирају познавање правила при оцењивању;
- анализирају друштвени положај и углед наставника и образложе значај њиховог перманентног усавршавања.

3. Културолошки модул

- анализирају владајуће принципе у области социологије културе и сродних дисциплина;
- објасне значајне културне, медијске, религијске и друге друштвене проблеме;
- интерпретирају резултате најзначајнијих социолошких истраживања у области културе, медија, политике, религије, сексуалности, насеља;
- скицирају, организују и спроведу истраживање у области социологије културе;
- развију и поткрепе аргументацију која може бити у основи решења проблема или одговора на институционалне захтеве у области културе, медија, политике, религије.

4. Научноистраживачки модул

- релативно самостално (под менторством професора и у сарадњи са другим истраживачима) конципирају, планирају и спровode научна истраживања у области социологије;
- анализирају владајуће принципе у области социологије у различитим доменама;
- објасне значајне културне, медијске, религијске и друге друштвене проблеме

- самостално раде на стицању даљих теоријских знања и повезивању нових и претходних знања на систематичан начин неопходан за научноистраживачки рад;
- самостално изводе одређене видове наставе (вежбе, практикум) у високошколским установама;
- релативно самостално решавају проблемске ситуације интеграцијом знања из различитих извора;
- самостално анализирају и промишљају друштвене норме и односе, разумеју механизме њихове промене;
- реагују креативним решењима на друштвене, научне и етичке проблеме који искрсавају у професионалном научноистраживачком и академском раду;
- развију и поткрепе аргументацију која може бити у основи решења проблема или одговора на институционалне захтеве у различитим областима социологије.

Исходи учења у оквиру индивидуалних предмета усаглашени су са исходима учења у оквиру студијског програма. Исходи учења се базирају на дескрипторима квалификација за овај ниво високог образовања у научној области социологија, као и на одговарајућем европском нивоу квалификација. Да би се испунио општи услов о савремености и међународној усаглашености са савременим светским токовима, Студијски програм мастер академских студија социологије је, у великом проценту (минимум 70%), упоредив и усклађен формално и структурно са три целокупна програма акредитована у иностраним високошколским установама.

Усклађеност Мастер академских студија социологије са програмима акредитованим у иностраним високошколским установама

Усклађеност са високошколском установом	Web адреса
<i>Universiteit van Amsterdam - Graduate School of Social Sciences</i> Master - Sociology: Cultural Sociology	https://www.uva.nl/en/programmes/masters/sociology-cultural-sociology/cultural-sociology.html
<i>University of Oxford - Department of Social Policy and Intervention</i> MSc in Comparative Social Policy	https://www.spi.ox.ac.uk/study-with-us/our-courses/comparative-social-policy-masters-courses.html
<i>Karlstad University</i> Master Programme in Educational Leadership and School Development	https://www.kau.se/en/education/programmes-and-courses/programmes/SAUTB
<i>Lancaster University - Department of Sociology</i> MA Media and Cultural Studies	https://www.lancaster.ac.uk/study/postgraduate/postgraduate-courses/media-and-cultural-studies-ma/?entryYear=previous

<i>Universiteit Utrecht - Faculty of Social and Behavioural Sciences</i> Master - Social Policy and Social Interventions	http://www.uu.nl/masters/en/social-policy-and-social-interventions
<i>Tilburg University</i> Master Program in Sociology	https://www.tilburguniversity.edu/education/masters-programmes/sociology/program
<i>London School of Economics and Political Science</i> MSc Social Policy (Research)	https://www.lse.ac.uk/study-at-lse/Graduate/Degree-programmes-2020/MSc-International-Social-and-Public-Policy

Структура и садржај Студијског програма мастер академских студија социологије у складу су са одговарајућим одредбама [Закона о високом образовању](#), [Статута Универзитета у Нишу](#) и [Статута Филозофског факултета у Нишу](#), као и са [Правилником о стандардима и поступку за акредитацију високошколских установа и студијских програма](#). [Правилник о мастер академским студијама Филозофског факултета Универзитета у Нишу](#) уређује услове и начин уписа, организацију и извођење студија, правила студирања, предиспитне и испитне обавезе, пријаву и одбрану завршног мастер рада и друга питања везана за наставу на мастер академским студијама Факултета. Поред тога, [Стратегија обезбеђења квалитета](#) предвиђа праћење усаглашености студијских програма са стандардима Националног савета, регионалним и европским програмима и савременим научним достигнућима у области студија, затим праћење усаглашености исхода образовања и учења са компетенцијама сходно Закону о националном оквиру квалификација РС, као и радном оптерећењу студената.

Студијски програм мастер академских студија социологије испуњава све нужне стандарде који обезбеђују његов квалитет што се може видети на основу анализе структуре студијског програма, спецификације наставних предмета као и правила и процедура по којима се реализује настава. Студијски програм је утемељен на савременим достигнућима социологије као науке. Он има јасно дефинисану сврху у образовном систему која се односи на образовање студената за професију социолога пратећи савремене трендове на тржишту рада, а истовремено омогућава студентима стицање знања и вештина за наредни ниво школовања. Овако дефинисана сврха и улога студијског програма конципирана је с обзиром на комплексност социологије као теоријско-емпиријске и примењене дисциплине и усклађена са основним задацима и циљевима Филозофског факултета у Нишу. Курикулум студијског програма подстиче студенте на стваралачки начин размишљања, на дедуктивни начин истраживања, као и примену знања и вештина у практичне сврхе на тај начин што омогућава развој општих способности као и стицање предметно-специфичних компетенција. Стицање ових компетенција

омогућава студентима примену стечених знања и вештина у обављању професионалне делатности. Образовањем мастер социолога омогућава се задовољавање потреба друштва за обављање висококвалификованих послова из области социолошке експертизе: у државним органима и привредној сфери (државним и приватним компанијама), у институцијама за пружање социјалне заштите, културним институцијама, политичким партијама, штампаним и електронским медијима, средњим школама (као професори социологије и грађанског васпитања), агенцијама за испитивање јавног мњења, научним институцијама и др. Студијски програм мастер академских студија социологије конципиран је тако да обезбеђује, с једне стране, ефикасност и рационалност образовног процеса, а, са друге стране, даје широке могућности за запошљавање, даље школовање, лично и професионално развијање студената.

Студијски програм има наведену листу обавезних и изборних предмета (задовољен је услов да изборни предмети чине минимум 30% на мастер академским студијама) и списак изборних предмета из других студијских програма. Дефинисан је начин реализовања студија (предавања, вежбе и студијски истраживачки рад) и потребно време за извођење појединих облика студија. За сваки предмет и за завршни рад исказана је бодовна вредност у складу са ЕСПБ, наведени су предуслови за упис појединих предмета, критеријуми и услови преноса бодова, као и остала питања која су важна за извођење студијског програма. Задовољен је услов заступљености различитих типова предмета: општеобразовни и теоријско-методолошки предмети око 30%, а научни и стручно-апликативни око 70%.

Мастер академске студије социологије могу уписати сва лица са завршеним основним академским студијама социологије или са завршеним сродним студијама под условом да демонстрирају неопходна знања за наставак студија што потврђују положеним диференцијалним испитом. Студијским програмом је такође дефинисано трајање студија – 1 година (60 ЕСПБ); стицање дипломе – мастер социолог, у складу са [Правилником о листи стручних, академских и научних назива](#); начин студирања – креирање флексибилног профила професионалне културе кроз избор одређених предмета.

Спецификацијом сваког наставног предмета дефинисане су методе извођења наставе оријентисане ка учењу студената и систему оцењивања који је заснован на мерењу исхода учења. На тај начин се остварује усклађеност између наставних метода, исхода учења и критеријума оцењивања. Садржај предмета, наставне методе и поступци провере знања утврђују се у односу на дефинисане исходе. Међузависност предмета одређује се предусловом, односно условљеношћу слушања и полагања појединих предмета. Појединости везане за реализацију наставе, полагање испита и систем оцењивања Филозофски факултет регулише, поред [Статута Факултета](#), и [Правилник о полагању испита и оцењивању на испиту](#).

Студијски програм Мастер академских студија социологије својом структуром, организацијом, садржајем предмета, методама наставе и начинима провере знања подстиче самостални рад студената и омогућава испољавање њихових интересовања за различите области социолошке науке и професије социолога. Облици остваривања наставе су: предавања, вежбе, консултације, семинарски радови, менторски рад и друго. Пошто је програм акредитован за 25 студената, а настава се организује кроз четири модула, створени су услови за рад у малим групама чиме се омогућава наставнику да се упозна са предзнањем студената, њиховим интересовањима и очекивањима, да редовно прати напредовање студената и евентуалне проблеме са којима се суочавају у учењу; овакав рад омогућава активно учествовање студената у настави што води ка интерактивној настави. Поред тога, анализа спецификације наставних предмета указује на друге могућности за индивидуални и тимски рад студената кроз израду презентација, семинарских радова и истраживачких нацрта чиме се подстиче развој стваралачког и критичког мишљења, практична примена знања и вештина, развој вештина писаног и усменог изражавања, као и самосталност студената, развој комуникацијских вештина, способности тимског рада и слично. Програм садржи и обавезни студијски истраживачки рад који је, уз допунски менторски рад, прилагођен сваком студенту и захтева самостални истраживачки ангажман студента. Индивидуални консултативни рад код израде семинарских радова, припреме презентација, студијског истраживачког рада и израде мастер рада омогућава реализацију наставе усмерене ка студенту.

Табела мапирања предмета показује како су програмски исходи учења на Студијском програму мастер академских студија социологије покривени у оквиру обавезних предмета који су дефинисани програмом.

Табела мапирања предмета

Ниво студија	
Мастер академске студије	СОЦИОЛОГИЈА
Исходи учења студијског програма	Обавезни предмети
Опште способности које стичу студенти су: <ul style="list-style-type: none"> ○ способност теоријског мишљења и исправног закључивања; ○ овладавање методама и техникама истраживања друштвених феномена; ○ способности анализе проблема, евалуације алтернативних решења и предвиђања последица предузетих мера; ○ способност заснивања професионалних препорука на методолошки исправно прикупљеним подацима; ○ способност јасне презентације идеја стручној и широј заједници; ○ способност тимског рада и координације тимског рада; ○ способност да своју професионалну улогу обављају у оквирима етичких ограничења. 	
	Социологија савременог српског друштва
	Студијски истраживачки рад
	Мастер рад

<p>Предметно-специфичне способности које се стичу у оквиру сва четири модула су:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ темељно познавање и разумевање теоријских идеја и резултата емпиријских истраживања у области социјалне политике/социологије културе/социологије образовања и васпитања; ○ теоријско-методолошка оспособљеност за препознавање друштвених проблема и услова под којима се ови проблеми појављују, односно смањују или ишчезавају; ○ способност анализе мера јавних политика (избора мера, процеса формулације и имплементације и поступака евалуације); ○ оспособљеност за аутономно развијање пројеката и учешће у тимовима за израду стратегија у образовању, социјалној политици и у области културног, медијског и урбано-руралног развоја, као и за управљање њиховом имплементацијом; ○ оспособљеност за самостално извођење наставе; ○ оспособљеност за координацију стручног тима у васпитно-образовним установама; ○ способност препознавања културне и медијске конструкције стварности. <p>Студенти стичу предметно-специфичне способности карактеристичне за поједине модуле. Студенти ће бити у стању да:</p> <p><i>1. Модул из социјалне политике</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ○ дефинишу главне концепте у теоријама социјалне политике и социјалне државе; ○ образложе главне циљеве социјалне политике: редистрибуцију, управљање социјалним ризицима и смањење социјалне искључености; ○ детаљно познају најмање два система социјалне политике, укључујући њихово финансирање и правну регулацију, у компаративном контексту; ○ анализирају и евалуирају поједине мере социјалне политике с обзиром на њихове циљеве, административну и финансијску имплементацију и последице њихове примене на поједине категорије становништва; ○ формулишу препоруке у области социјалне политике, на основу секундарне анализе расположивих података или самостално прикупљених података. <p><i>2. Образовни модул</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ○ упореде теоријске и методолошке приступе у социологији васпитања и образовања; ○ објасне друштвене односе у васпитно-образовним установама; ○ објасне узроке, облике и последице социјалних неједнакости у образовању; ○ упореде налазе емпиријских истраживања феноменологије и динамике социјалних проблема деце и младих и предложи мере за решавање проблема; ○ дизајнирају и изводе час и демонстрирају познавање правила при оцењивању; 	
--	--

<ul style="list-style-type: none"> ○ анализирају друштвени положај и углед наставника и образложе значај њиховог перманентног усавршавања. <p><i>3. Културолошки модул</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ○ анализирају владајуће принципе у области социологије културе и сродних дисциплина; ○ објасне значајне културне, медијске, религијске и друге друштвене проблеме; ○ интерпретирају резултате најзначајнијих социолошких истраживања у области културе, медија, политике, религије, сексуалности, насеља; ○ скицирају, организују и спроведу истраживање у области социологије културе; ○ развију и поткрепе аргументацију која може бити у основи решења проблема или одговора на институционалне захтеве у области културе, медија, политике, религије. <p><i>4. Научноистраживачки модул</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ○ релативно самостално (под менторством професора и у сарадњи са другим истраживачима) конципирају, планирају и спровode научна истраживања у области социологије; ○ анализирају владајуће принципе у области социологије у различитим доменама; ○ објасне значајне културне, медијске, религијске и друге друштвене проблеме; ○ самостално раде на стицању даљих теоријских знања и повезивању нових и претходних знања на систематичан начин; ○ самостално изводе одређене видове наставе (вежбе, практикум) у високошколским установама; ○ релативно самостално решавају проблемске ситуације интеграцијом знања из различитих извора; ○ самостално анализирају и промишљају друштвене норме и односе, разумеју механизме њихове промене; реагују креативним решењима на друштвене, научне и етичке проблеме у професионалном научноистраживачком и академском раду; ○ развију и поткрепе аргументацију која може бити у основи решења проблема или одговора на институционалне захтеве у различитим областима социологије. 	
---	--

Циљеви и исходи учења на Студијском програму мастер академских студија социологије усклађени су са Националним оквиром квалификација.

Департман за социологију као реализатор Студијског програма мастер академских студија социологије за сваку годину израђује календар наставе, анализира и по потреби модификује план наставе за сваки предмет. Распоред одржавања наставе и распоред испита доноси се на почетку школске године. Приликом израде плана ангажовања поштују се стандарди оптерећености наставника и сарадника. Важан сегмент успешне реализације студија усмерених ка студенту јесте континуирана

информисаност и укљученост студената. Распоред предавања, годишњи распоред испита и силабуси свих предмета доступни су на интернет страници Факултета, а наставници на почетку семестра упознају студенте са садржајем предмета, литературом, начином реализације наставе, предиспитним обавезама и начином оцењивања и вредности бодова за сваку активност. Силабусом сваког наставног предмета спецификоване су активности студената и број поена које носе. Укупан број поена на предмету резултат је континуиране евалуације рада студената и укључује поене које студент стиче: а. за различите активности током наставе (дискусије, дебате...); б. извршавањем других предиспитних обавеза (семинарски радови, колоквијуми, истраживачки пројекти) и в. полагањем испита, при чему програми различитих предмета предвиђају различите начине полагања испита (писмени, усмени, практични или њихова комбинација). Наставници и сарадници евидентирају и вреднују све активности студената на транспарентан начин, а укупна оцена изражава у којој је мери студент савладао исходе учења својим радом и ангажовањем у току семестра.

За сваки предмет утврђен је, према јединственој методологији, број ЕСПБ бодова. Радно оптерећење студената изражено је бројем сати потребних за савладавање програма (који се рачунају по формули $1 \text{ ЕСПБ} = 25\text{--}30$ сати рада) и бројем страница обавезне литературе (обим литературе одређен је у складу са европским стандардом према коме један сат рада не сме да пређе више од 6 страница текста). На пример, за предмет који има вредност 6 ЕСПБ бодова, подразумева се оптерећење студента од 150 до 180 сати рада. То време укључује активности којима наставници директно руководе, самостални рад, припрему за проверу знања и саму проверу знања и друге активности. На пример, уколико је фонд часова предмета – 2 часа предавања и 2 часа вежби недељно, студент проводи на настави укупно 60 сати у семестру. Преостало време студент ради на припреми за учешће у настави – читању литературе, изради пројеката, презентација, семинарских радова и припреми за проверу знања. Уколико то желимо да покажемо на конкретном примеру, можемо да прикажемо расподелу рада студента из предмета Социологија савременог српског друштва: 30 часова предавања и 30 часова вежби = 60 сати рада; 160 страна уџбеничког текста = 27 сати рада и 175 стране литературе = 29 сати рада што укупно чини 328 страна текста, односно 56 сати рада; 17 сати за припрему презентације; 25 сати припреме за проверу знања; укупно оптерећење студента за предмет Социологија савременог српског друштва јесте 158 сати рада, што одговара вредности 6 ЕСПБ.

Стручна пракса није предвиђена студијским програмом. Практичне компетенције студенти стичу у оквиру појединих предмета (нпр. силабусом предмета Методика наставе друштвено-хуманистичких наука 2 предвиђено је да студенти припреме и држе час наставе у гимназији, као и да прате и анализирају десет часова својих колега).

Да би се обезбедила контрола радног оптерећења студената, Центар за унапређење квалитета у сарадњи са Већима свих департмана Филозофског факултета током 2018. године урадио је анализу радног оптерећења студената у односу на ЕСПБ бодове које носи сваки појединачни предмет из студијских програма. Урађена је квантитативна процена оптерећења студената анализирањем силабуса. Поред тога, анализирани су резултати анкетирања студената на питања о радном оптерећењу. У циљу усклађивања радног оптерећења студената уведена је пракса да наставници приликом израде спецификације наставног предмета где год је могуће јасно назначе странице из литературе које су обухваћене испитном материјом.

Квантитативни индикатори квалитета студијских програма одређују се и на бази података из службене евиденције: подаци о укупном броју уписаних студената на свим годинама студија у текућој и претходне 2 школске године, број и проценат дипломираних студената у односу на број уписаних у претходне 3 школске године унутар акредитованог студијског програма, те просечно трајање студија у претходне три школске године ([Табела 4.1](#); [Табела 4.2](#); [Табела 4.3](#)). Анализа показатеља указује на то да се у претходне три године повећао проценат дипломираних студената у односу на број уписаних (20%–26,31%–29,41%), али се просечно трајање студија није смањило.

У циљу унапређивања студијског програма и повећања запосливости дипломираних социолога, Департман за социологију је у периоду 2018–2020. година реализовао интерни пројекат *Корак ка професионализацији социологије: анализа потреба за професијом*. Анализиране су, с једне стране, компетенције које стичу студенти социологије на четири универзитета у Србији, а са друге стране, послови на тржишту рада које би могли социолози да раде и преференције послодаваца у погледу тражених компетенција. Поред тога, чланови Департмана за социологију учествују у раду професионалних удружења социолога и њиховим телима која се баве образовањем социолога и промоцијом и заштитом професије социолога. У циљу што бољег сагледавања положаја социолога на тржишту рада, остварују се контакти са свршеним студентима чиме се стиче увид у њихов професионални развој и разноврсност потенцијалних радних места социолога. Увид у динамику тржишта рада и промене у потражњи за социолошком експертизом важан је за мотивисање студената основних студија да након дипломирања наставе школовање на мастер академским студијама. У том циљу на интернет страници Филозофског факултета у Нишу објављују се професионална искуства свршених студената која су у функцији промоције студија социологије, али и одржавања контаката са свршеним студентима и стицање увида у њихову професионалну делатност (која знања и вештине стечене током студија примењују, која им знања и вештине недостају, са којим проблемима се суочавају у својој професионалној активности).

Наставници и студенти су упознати са захтевима које треба да задовољи мастер рад. Спецификацијом завршног рада дефинисани су циљеви, очекивани исходи, формални захтеви, методологија израде рада, структура рада и начин оцењивања. Захтеви које треба да испуни завршни рад, услови и процедуре неопходни за завршетак студија, јасно су утврђени и доступни јавности (укључујући и електронску форму) и усклађени су са циљевима, садржајем и обимом студијског програма, што је ближе одређено [Статутом](#) Факултета и [Правилником о мастер академским студијама](#).

SWOT анализа

+++ - високо значајно, ++ - средње значајно, + - мало значајно, 0 – без значајности

Предности	Слабости
<ul style="list-style-type: none"> • Усаглашеност циљева и садржаја студијског програма и исхода учења +++ • Циљеви студијског програма усклађени су са циљевима учења +++ • Рад се одвија у малим групама и индивидуално и настава је усмерена ка студенту +++ • Методе наставе усмерене су на развој критичког мишљења, креативности и самосталности +++ • ЕСПБ оптерећење усаглашено је са активностима учења потребним за достизање очекиваних исхода учења +++ • Радно оптерећење студената не прелази максимални оквир +++ • Континуирано вредновање предиспитних обавеза пружа наставнику објективнију слику о усвајању исхода учења +++ • Међусобна усаглашеност исхода учења и компетенција свршених студената на бази дескриптора квалификација +++ • Систем оцењивања заснован је на мерењу исхода +++ • Висока способност функционалне интеграције знања и вештина +++ • Континуирано осавремењивање 	<ul style="list-style-type: none"> • Не постоји стручна пракса +++ • Студенти недовољно развијају практичне компетенције које би развијали на стручној пракси +++ • Недовољна мотивисаност свршених студената основних студија да уписују мастер студије ++ • Недовољно развијен систем добављања информација од послодаваца о компетенцијама свршених студената ++ • Недовољно развијена повезаност са дипломираним студентима ++ • Студије социологије ретко уписују кандидати из централних делова Србије+++ • Мало учешће студената у програмима мобилности ++ • Мало страних студената на студијама социологије на Филозофском факултету ++

<p>студијских програма +++</p> <ul style="list-style-type: none"> • Четири модула и велика понуда изборних предмета омогућавају професионално профилисање у складу са интересовањима студената +++ • Развијени су поступци за праћење квалитета студијског програма ++ • Потпуна доступност информација о завршном раду (и у електронској форми) +++ • Сва усвојена документа о студијском програму присутна су на званичној интернет страници факултета +++ • Развијени су начини на који се одржава контакт са бившим студентима + • Користе се различити начини за прибављање информација о компетенцијама које послодавци очекују од социолога ++ • Заинтересованост кандидата за Студијски програм мастер академских студија социологије + 	
Могућности	Опасности
<ul style="list-style-type: none"> • Континуирано увођење нових садржаја у наставни програм у складу са друштвеним променама и развојем социологије у свету +++ • Повећање заступљености примењене социологије у програму ++ • Подстицање студената за учешће у различитим ваннаставним активностима (студентским конференцијама, трибинама, летњим школама) ++ • Израда плана мера које би допринеле дужини студирања у предвиђеним оквирима ++ • Узимање у обзир промена на тржишту рада приликом будућих промена студијских програма ++ • Иновирање програма у правцу јачања практичних компетенција прилагођених потребама струке ++ 	<ul style="list-style-type: none"> • Недовољна мотивисаност студената да искажу своја мишљења о квалитету студијских програма ++ • Тешкоће у прикупљању података о ставовима послодаваца о компетенцијама свршених студената +++ • Додатно оптерећење наставног особља административним пословима + • Додатна оптерећења стручних служби административним пословима ++ • Студенти се често приликом избора студија опредељују на основу своје финансијске ситуације, а не на основу квалитета студијског програма ++ • Студенти нису мотивисани за мастер студије јер не виде како им то повећава шансе за запослење • Незаинтересованост студената за

<ul style="list-style-type: none"> • Интензивирање сарадње са професионалним удружењима социолога и другим одељењима за социологију у Србији и иностранству++ • Праћење професионалне каријере свршених студената +++ • Јачање континуиране сарадње са свршеним студентима +++ • Повезивање истраживања студената са потребама локалне заједнице ++ • Популаризација социологије као науке и као професије +++ • Подстицање студената за учешће у програмима мобилности ++ 	<p>мобилност ++</p> <ul style="list-style-type: none"> • Недовољна логистичка и финансијска подршка програмима мобилности студената +
--	--

Предлог мера и активности за унапређење квалитета стандарда 4:

На темељу анализе Студијског програма мастер академских студија социологије на Филозофском факултету у Нишу, урађене према [Правилнику о стандардима за самовредновање и оцењивање квалитета високошколских установа и студијских програма](#), може се констатовати да Студијски програм испуњава стандард 4.

За побољшање квалитета Студијског програма мастер академских студија социологије постоје кадровске, техничке, организационе и друге могућности. У наредном периоду, активности би могле да се усмере на:

Прво, даље континуирано осавремењивање садржаја студијског програма;

Друго, континуирано праћење и анализа квалитета студијског програма и наставе у циљу њиховог побољшавања.

Треће, повећање заступљености примењене социологије у програму.

Четврто, континуирани рад развоју општих и предметно-специфичних компетенција студената уважавањем мишљења послодаваца, редовних и дипломираних студената.

Пето, подстицање студената на различите облике активности којима би стицали практична искуства и развијали своје компетенције (у оквиру и изван наставног процеса).

Шесто, организовање различитих активности у циљу мотивисања студената основних студија да након дипломирања уписују мастер студије.

Седмо, јачање сарадње са свршеним студентима и праћење њиховог професионалног развоја.

Стандард 5: Квалитет наставног процеса на МА студијама социологије

Квалитет наставног процеса на студијском програму МА социологија се обезбеђује у складу са циљевима [Стратегије обезбеђења квалитета](#) и према стандардима дефинисаним у [Правилнику о стандардима за самовредносвање и оцењивање квалитета високошколских установа и студијских програма](#), Филозофског факултета у Нишу. У области наставног процеса као основни сегменти обезбеђивања и праћења квалитета одређују се: организација и реализација наставе, методе у настави, оцењивање студената у оквиру предиспитних обавеза и на испиту, и професионалност и етичност у раду.

5.1 Студијски програм МА Социологија је организован у оквиру четири модула кроз које студенти усмеравају своје истраживачко и стручно интересовање: културолошки, образовно-васпитни, научно-истраживачки и модул социјална политика. Сваки поједини студент полаже 5 предмета: један обавезни - Социологија савременог српског друштва, један обавезно-изборни из групе предмета специјализоване за изабрани модул, и још три изборна предмета, према понуди дефинисаној у сваком поједином модулу (сви са једносеместралним трајањем). Поред тога, програм садржи и обавезни студијски истраживачки рад, који је уз допунски менторски рад прилагођен сваком студенту, и који захтева и самостални истраживачки ангажман студента. Настава у оквиру студијског програма МА социологија је организована у складу са планом и распоредом наставе (предавања, вежбе, консултативна настава, менторски рад) који су усклађени са потребама и могућностима студената и објављени пре почетка одговарајућег семестра ([Прилог 5.2](#) и [5.2а](#)). Пре почетка сваког семестра, на седницама Већа департмана за социологију проверава се покривеност наставе расположивим компетентним академским кадром. Настава на Студијском програму МА социологија је, у референтном периоду, у потпуности реализована сопственим кадровским капацитетима. Реализација плана наставе се прати на редовним седницама Већа департмана. У референтном периоду нису уочена значајнија одступања од оригиналног плана рада и распореда часова (са изузетком периода венредног стања услед епидемије ковида 19, кад је наставни процес прилагођен захтавима новонастале ситуације).

5.2 Садржаји сваког појединачног предмета, као и коришћене методе наставе и оцењивања, на студијском програму МА Социологија, дефинисани су силабусима који садрже

- основне податке о предмету: назив, година, број ЕСПБ бодова, услови;
- податке о наставницима и сарадницима на предмету;
- циљеве и исходе предмета;
- садржај и структуру предмета;
- начин организације наставе;

- основне наставне методе;
- начин оцењивања на предмету;
- уџбенике, односно обавезну и допунску литературу.

Формат силабуса је такав да су најдетаљније представљени циљеви, садржај и исходи предмета, као и списак коршћене литературе. Нешто мање детаљно су представљене методе наставе, а најмање простора је посвећено опису метода и критеријума оцењивања.

Јединствено за сва четири модула на програму мастер академских студија социологије је да: 1. оспособљава мастер студенте социологије за учествовање у научним и примењеним истраживањима и пројектима, 2. доприноси унапређивању критичког разумевања друштвених процеса и 3. обезбеђује стицање компетенција и вештина за професионално деловање у различитим подручјима друштвеног живота - институцијама културе, образовно-васпитним институцијама, научно истраживачким институтима и инситуцијама у којима се креирају и имплементирају мере социјалне политике. Сврха студијског програма мастер академских студија социологије јесте и припремање студената за укључивање у докторске студије социологије. Циљеви и исходи учења су, међутим, различито дефинисани за поједине модуле (Види [Стандард 4](#)).

Увид у силабусе појединачних предмета омогућава да се процени усклађеност циљева и исхода предмета са методама наставе и оцењивања. Силабуси свих наставних предмета доступни су на Интернет страници Филозофског факултета преко линкова појединачних студијских програма ([Силабуси предмета на студијском програму МА Социологија](#)¹). Без обзира на то, на почетку семестра, сви предметни наставници су у обавези да студентима, у личној комуникацији, учине доступним и детаљније образложе план рада на предмету. Транспарентност и доступност силабуса омогућава да колеге на Департману међусобно евалуирају сопствене планове рада и начин реализације наставе и тако систематски унапређују квалитет наставног процеса.

МА студије социологије подразумевају три врсте рада: класичну наставу (предавања и вежбе), студијски истраживачки рад студената, уз који је предвиђена допунска настава у виду индивидуалног рада са студентом (обавља га наставник из изабране области као и методолог). Наставне методе на студијском програму МА Социологија су веома разноврсне и богате и прилагођене су типу и исходима предмета (наставне методе обухватају класична предавања, дискусије прочитане литературе, индивидуалне и групне презентације, дебате, коментарисање видео материјала и прилога у штампаним медијима, интерпретирацију графичких

¹ Уколико линк не ради, ископирати ову адресу у претраживачу:
<https://drive.google.com/drive/u/0/folders/1kYxOiephmvPxBWt9j97LucIC5tNol3o>

приказа, квантитативну и квалитативну анализу података, анализу јавних политика и релевантних закона). Велика понуда изборних предмета у односу на релативно мали број уписаних студената омогућава да се настава готово потпуно индивидуализује - тзв. менторски систем наставе (укупан број изборних предмета је 35, док је просечан број уписаних студената у последње три године 17). Под претпоставком добро структурисаног и фокусираног индивидуализованог плана менторске наставе за сваког студента, овај начин извођења наставе, у већој мери него класична предавања, доприноси академској самосталности и развоју истраживачких компетенција студената. Оваква настава је у највећој могућој мери интерактивна и подстиче студенте на размишљање и креативност, самосталност у раду и примену стечених знања. Већина наставника је истраживачки оријентисана (о оквиру Департмана функционише Институт за социолошка истраживања), тако да настава осим теоријских основа обухвата и резултате емпиријских истраживања и примере из праксе. У 2. семестру студија, сви студенти обављају обавезни самостални истраживачки рад у области свог модула и области изабраној за израду мастер рада, и пишу мастер рад, при чему добијају и одговарајућу менторску подршку од наставника у датој области и наставника методолошких предмета.

У краткој форми силабуса недовољно су експлицитно повезане методе оцењивања са појединим исходима учења, али се од наставника очекује да на почетку наставе детаљно информисају студенте о томе као и о јасним и експлицитним критеријумима оцењивања. Оцењивање је писано (тестови знања и разумевања, презентације, дневници посматрања и анализе конкретног друштвеног проблема, извештаји и есеји кроз које су представљени резултати анализа и евалуација мера јавних политика, нацрт и резултати спровођења истраживања изабраном истраживачком методом) и усмено, и организовано кроз предиспитне обавезе и завршни испит. Оцена изражава укупан успех студената у различитим формама провере знања, које у различитој сразмери учествују у укупној оцени.

МА студије социологије се окончавају завршним (мастер) радом кроз чију израду се постижу исходи учења јасно дефинисани спецификацијом завршног рада ([Табела 5.2. Б Спецификација завршног рада](#)). Оцењују се квалитет мастер рада, и презентација и одбрана рада, у сразмери 7:3. Спецификацијом завршног рада су дефинисани како исходи мастер рада тако и шта се подразумева под квалитетом рада који се оцењује (теоријска и методолошка утемељеност истраживања, концептуализација, примењене технике за прикупљање искуствене евиденције, узорак, примереност аналитичких алата за анализу података, и дискусија резултата истраживања, ниво академског писања итд.) ([Табела 5.2. Б Спецификација завршног рада](#)). Ипак, недостаје експлицитно упутство како вредновати постигнуће појединих исхода и поједине карактеристике мастер рада, како би оцене радова истог квалитета биле уједначене.

5.3 Праћење и обезбеђивање квалитета наставног процеса у оквиру студијског програма МА социологија се обавља на редовним седницама Већа Департмана за социологију, конструктивним међусобним подстицајем колега на Департману, одговорима на захтеве Комисије за обезбеђење квалитета на нивоу факултета и периодичним Извештајима о раду који се упућују управи Факултета. У оквиру поступка самовредновања посебна пажња се поклања адекватно формулисаним исходима учења тако да се могу демонстрирати и оценити. Стандардом 11, о контроли квалитета, предвиђено је да се систематски проверава усклађеност дефиниција исхода учења појединих предмета са начином подучавања и методама провере знања, као и дискриминативност критеријума оцењивања у погледу раздвајања минималног, просечног и изузетног нивоа квалитета од резултата учења који не задовољавају минималне стандарде. Истим стандардом је предвиђено да други директни показатељ квалитета исхода програма буду резултати независног оцењивања случајног узорка студентских радова, али је ова пракса у референтном периоду недовољно развијена.

Једна од форми евалуације која се систематски спроводи је студентска евалуација наставних планова и програма и њихове реализације. У области квалитета наставног процеса студенти оцењују следеће карактеристике:

- *Критеријуми за упис студената (године) унапред су прописани и јавно објављени.*
- *Студенти су информисани о правима и обавезама које имају.*
- *Исходи/циљеви студијског програма су јасно дефинисани, разумљиви и јавно објављени.*
- *Студијски програм је дефинисан тако да подстиче повезивање знања из различитих области*
- *Кроз наставу се подстиче вештина критичког размишљања и вредновања наставног садржаја*
- *Студијски програм мотивише на даље учење и усавршавање.*

Према Извештају о резултатима студентске евалуације мастер програма на Филозофском факултету у Нишу квалитет наставног процеса је оцењен са 4,24 ([пролећни семестар 2017/2018](#)), 4,12 ([јесењи семестар 2017/2018](#)), и 4,34 ([2019/2020](#)). Прве три карактеристике (организационе) су просечно боље оцењене него друге три (садржајне). Најниже оцењена карактеристика наставног процеса (око и испод 4) у сва три периода је *Студијски програм мотивише на даље учење и усавршавање* ([Прилог 10.2.ц](#)).

Један од начина интерне самоевалуације који је у протекле две године снажно мотивисао и ангажовао наставнике и сараднике на Департману за социологију да промисле, продискутују и унапреде квалитет наставног процеса на Студијском програму социологија је Интерни пројект Студијске групе за социологију под називом *Корак ка професионализацији социологије: анализа потреба за професијом*.

Кроз пројект се систематски упоређују описи радних места у релевантним друштвеним институцијама на које савршени студенти социологије претендују и садржаји наставних предмета, наставне методе и начин оцењивања на студијским програмима за социологију генерално и Студијском програму социологија на Филозофском факултету у Нишу, посебно. Досадашњи резултати анализа изведених у оквиру пројекта су јасно указали на тачке у којима се квалитет наставног процеса може унапредити. Посебно значајан део истраживања и анализе је како диверзификовати потенцијана радна места с обзиром на степен квалификација у оквиру студија социологије - основне односно мастер студије, и како представити послодавцима ову разлику у квалификацијама.

SWOT анализа елемената стандарда 5

Снаге	Слабости
<ul style="list-style-type: none"> Висок степен научно-стручне и методичке компетентности наставника и сарадника за професионално извођење наставе Потпуна покривеност наставе сопственим кадровским капацитетима Доступне и редовно ажуриране информације о студијским програмима и плановима, као и о терминима и плановима реализације наставе (укључујући распоред часова, распоред полагања испита и термине консултација наставника и сарадника) Јасно дефинисани исходи учења Богате и разноврсне методе наставе усаглашене са исходима учења Систематско праћење реализације наставе Редовна студентска евалуација релевантних аспеката наставног процеса 	<ul style="list-style-type: none"> Недовољно јасно експлицирани критеријуми оцењивања појединих конститутивних елемената мастер рада Недовољно развијени механизми контроле квалитета оцењивања Неуједначени захтеви различитих комисија за оцену и одбрану мастер радова Према мишљењу студената нешто слабији потенцијали наставног процеса да <i>мотивише на даље учење и усавршавање.</i>
Могућности	Опасности
<ul style="list-style-type: none"> Значајни кадровски и организациони капацитети на Филозофском факултету у Нишу за континуирано и систематско методичко усавршавање наставника и сарадника Велике могућности индивидуализације студијских профила МА студената кроз избор једног од 4 модула у оквиру МА социологија на Филозофском факултету у Нишу Велике могућности индивидуализације наставног процеса захваљујући већом броју изборних предмета на располагању 	<ul style="list-style-type: none"> Обарање критеријума квалитета наставе и оцењивања у условима уписивања студената на МА студије без пријемног испита, због "борбе" за студенте, а у актуелном контексту финансирања високог образовања Ниска мотивисаност студената услед неповољних трендова у запошљавању Смањивање броја уписаних студената услед неповољних трендова у запошљавању, због недовољно препознате социолошке експертизе Ниска мотивисаност студената због

<p>релативно малом броју студената</p> <ul style="list-style-type: none"> • Боља институционализација професије на основу све веће потребе за аналитичком и истраживачком експертизом социолога • Добра опремљеност учионица савременим средствима за рад и за иновирање наставних метода • Ефикасна прилагођеност наставног процеса техникама учења и оцењивања на даљину (у току ванредног стања услед епидемије ковида 19) • Умреженост Филозофског факултета са сродним институцијама у земљи и региону. • Богат библиотечки фонд и приступ електронским ресурсима. • Велики број уговора о сарадњи Филозофског факултета и институција у Нишу и региону. 	<p>"формалног" уписивања МА студија као захтева недовољно издиференцираних радних места за социологе са различитим нивоима образовања - основне и мастер студије.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Слабљење аналитичких компетенција у корист стицања практичних вештина које олакшавају запошљавање.
---	--

Предлог мера и активности за унапређење квалитета Студијског програма социологија у оквиру Стандарда 5

На основу SWOT анализе, квалитет наставног процеса на Студијском програму социологија се у наредном периоду може унапредити у следећим областима:

1) Критеријуми оцењивања мастер радова

- Спецификацијом завршног рада су дефинисани како исходи мастер рада тако и шта се подразумева под квалитетом рада који се оцењује. Квалитет оцењивања мастер радова би могао бити унапређен додатним експлицитним упутством како треба вредновати постигнуће појединих исхода и поједине карактеристике мастер рада. Праћење овог упутства (по угледу на упутства за евалуацију пројектних пријава, нпр.) би олакшало израду мастер рада студентима, а члановима комисије за оцену и одбрану мастер радова би помогло да уједначе критеријуме оцењивања.
- Контрола квалитета мастер радова би била унапређена и развијањем праксе периодичног независног оцењивања случајног узорка студентских радова, и дискусијом евентуално пронађених неуједначености, као што је то предвиђено Стандардом 11, о контроли квалитета.

2) Релевантност програма за потребе тржишта рада

- У контексту актуелног тржишта рада за социологе недовољно су издиференцирана радна места за социологе са различитим нивоима образовања - основне и мастер студије. С једне стране, социолози са мастер

дипломама конкуришу социолозима са дипломама основних студија, на радним местима за које знања стечена на мастер нивоу нису неопходна. С друге стране, послодавци не препознају специфичну експертизу социолога са мастер дипломама неопходну за поједина радна места. Запошљивост мастера социологије (а тиме и мотивисаност студената и квалитет наставе) би могла бити унапређена, оглађивањем дела тржишта рада за свршене МА социологе и активним представљањем и заговарањем компаративне предности социолога са мастер дипломама у обављању задатака у опису радних места у оквиру овог сегмента тржишта рада.

3) Потенцијали наставног процеса да мотивише на даље учење и усавршавање.

- Анализа је показала да су организација наставе, садржај програма и методички капацитети наставника на завидном нивоу, али да настава на МА нивоу без обзира на то недовољно мотивише студенте на даље учење и усавршавање. Квалитет наставног процеса се може даље унапредити увођењем праксе спровођења истраживања за потребе израде мастер рада у оквиру институција које могу бити потенцијални послодавци студентима МА студија (пракса која је развијена на многим европским универзитетима). Овакав облик "стручне праксе" би требало увести у постојеће уговоре Филозофског факултета о сарадњи са институцијама у региону, а већ постојећим уговорима треба придружити и уговоре са не-наставним институцијама, потенцијалним послодавцима за социологе, као што су привредна предузећа, Национална служба за запошљавање, Установе социјалне и здравствене заштите, локалне самоуправе, институције културе...Спровођење истраживања за потребе израде мастер рада у овим институцијама, и на тему од интереса за саме институције, би допринело не само приближавању студијског програма МА Социологија на Филозофском факултету у Нишу захтевима тржишта рада, већ и промоцији (често непрепознате) социолошке експертизе ван наставног контекста. Перспектива запошљавања која би се тиме отворила значајно повећава мотивацију студената за учење и доприноси бољем квалитету наставног процеса.

Стандард 7: Квалитет наставника и сарадника

Квалитет наставе на Департману за социологију остварује се пажљивом селекцијом и подстицањем професионалног развоја наставника и сарадника задужених за реализацију наставе на Мастер академским студијама социологије. Квалитет наставника и сарадника обезбеђује се континуираним планирањем и избором на основу јавног поступка, стварањем услова за перманентно усавршавање и развој у области наставе и научноистраживачког рада, као и адекватном евалуацијом квалитета њиховог рада. За реализацију студијског програма Мастер академских студија социологије обезбеђено је наставно особље са потребним научним и стручним квалификацијама.

а) Опис

Значајна компонента квалитета наставе на Департману за социологију је квалитет наставника и сарадника, због чега су бројне активности усмерене ка обезбеђивању компетентног наставног кадра за њену реализацију на Мастер академским студијама социологије.

Приликом избора и заснивања радног односа наставника и сарадника, поштују се све прописане процедуре регулисане [Законом о високом образовању](#) и другим донетим документима као што су [Препоруке Националног савета за високо образовање](#), [Правилник о поступку, начину вредновања и квантитативном исказивању научноистраживачких резултата истраживача](#) („Службени гласник Републике Србије“, бр. 24/2016 и 21/2017.), који су донети на националном нивоу и обавезујући су за све факултете.

Поред националних прописа, у реализацији процедуре избора наставника и сарадника на Департману за социологију поштују се и одбредбе правних аката донетих на нивоу Универзитета у Нишу и Филозофског факултета. Реч је о следећим правним актима: [Статуту Универзитета](#), [Статуту Факултета](#), [Правилнику о условима и поступку стицања звања и заснивању радног односа наставника Универзитета у Нишу](#), [Ближим критеријумима за избор у звања наставника Универзитета у Нишу](#) (пречишћен текст, од 28. 02. 2020), [Правилнику о избору у звања наставника и сарадника Филозофског факултета у Нишу](#), [Правилнику о условима, начину и поступку стицања звања у заснивања радног односа сарадника Филозофског факултета у Нишу](#), [Правилнику о избору у звања сарадника Филозофског факултета у Нишу](#) (пречишћен текст, од 23. 01. 2019), [Правилнику у допунском раду наставника](#) и другим релевантним актима.

Приликом избора наставника и сарадника Департмана за социологију поштује се устаљена факултетска процедура, као и критеријуми за избор у звања дефинисани [Правилником о поступку стицања звања и заснивања радног односа наставника и сарадника Филозофског факултета](#) и [Ближим критеријумима за](#)

избор у звања наставника Универзитета у Нишу. Наведени критеријуми приликом избора наставника и сарадника предмет су сталног критичког преиспитивања и повременог модификовања у циљу подстицања наставног кадра на развој личних потенцијала и остваривање научних резултата високог нивоа. Квантификација научноистраживачких резултата за друштвено-хуманистичке науке који се узимају у обзир приликом избора наставника и сарадника врши се сходно одредбама у том тренутку актуелног Правилника о поступку, начину вредновања и квантитативном исказивању научноистраживачких резултата истраживача („Службени гласник Републике Србије“, бр. 24/2016 и 21/2017). Наведени документи су јавни и доступни оцени стручне и шире јавности. Поступци и услови за избор наставника и сарадника подложни су периодичној измени и усклађивању.

Правилником о стандардима и поступцима обезбеђења квалитета дефинисани су поступци обезбеђивања квалитета у погледу научних и стручних, педагошких и личних компетенција наставника и сарадника, а који обухватају: вођење адекватне кадровске политике, прецизно дефинисање и поштовање критеријума за избор наставника и сарадника (Правилник о избору наставника и сарадника), систематско праћење и подстицање научноистраживачког и стручног рада и развијање и усавршавање педагошких и методичких компетенција наставника и сарадника.

Квалитет наставника и сарадника на Мастер академским студијама социологије обезбеђује се пажљивим планирањем и јавним поступком избора наставника и сарадника у циљу провере њиховог квалитета. Фазе и поступци кроз које пролазе кандидати приликом избора у звање и заснивање радног односа наставника или сарадника јавне су и отворене, доступне и подложне испитивању, праћењу и провери како стручне, тако и шире јавности. Током процедуре избора поштују се прописани услови и поступци оцењивања научноистраживачке и педагошке активности и компетентности наставника и сарадника. У складу са Законом вреднују се сва четири аспекта рада наставника – резултати научноистраживачког рада (сходно звању), ангажовање у развоју наставе и делатности Факултета, резултати педагошког рада наставника или сарадника, и за наставнике, резултати у обезбеђивању научно-наставног подмлатка на Факултету. Индикатори квалитета сваког од ових аспеката јасно су спецификовани Правилником о избору наставника и сарадника Филозофског факултета у Нишу. О испуњености услова за избор академска и шира јавност може се информисати увидом у *Извештаје* којим се наставници и сарадници предлажу за избор у звања, а који су доступни на Интернет страници Факултета (<https://www.filfak.ni.ac.rs/izbor-u-zvanja?start=0>). Поред ове врсте увида, јавност се може упознати преко странице Факултета и о другим активностима везаним за изборну процедуру наставника, као што су подаци о приступним предавањима (уведеним од 2018. године, <https://www.filfak.ni.ac.rs/pristupna-predavanja>) за кандидате који се по први пут

бирају у наставничка звања, којим се посебно вреднују педагошке способности и смисао за наставни рад кандидата за избор у наставничко звање.

Студијски програм Мастер академских студија социологије реализују 13 наставника (4 наставника у звању редовног професора, 4 наставника у звању ванредног професора и 5 наставника у звању доцента) и 3 сарадника (2 асистента и 1 сарадник у звању истраживач приправник) са Департмана за социологију, а за изборне предмете наставници и сарадници са других департмана Филозофског факултета у Нишу ([Табела 7.1 Преглед броја наставника по звањима и статус наставника у високошколској установи](#) и [Табела 7.2 Преглед броја сарадника и статус сарадника у високошколској установи](#)). Број наставника одговара потребама студијског програма и усклађен је са бројем предмета и бројем часова на тим предметима. Број сарадника одговара потребама студијског програма и довољан је да покрије укупан број часова наставе. Структура наставног особља према звањима на Департману за социологију доступна је на адреси: <https://www.filfak.ni.ac.rs/nastavno-osoblje>. Филозофски факултет у сталном радном односу има укупно 123 наставника и 66 сарадника тако да однос укупног броја студената који се уписују на акредитованим студијским програмима 3453 (основне академске студије $710 \times 4 = 2840$, мастер академске студије – $460 \times 1 = 460$ и докторске академске студије – $51 \times 3 = 153$) према 123 наставника износи 0.03 ([Прилог 7.2. Однос укупног броја студената - број студената одобрен акредитацијом помножен са бројем година трајања студијског програма; и броја запослених наставника на нивоу установе](#)).

Научне и стручне квалификације наставног особља на Мастер академским студијама социологије одговарају образовно-научној области и нивоу њихових задужења. Сваки наставник има најмање пет референци из уже научне области из које изводи наставу на студијском програму. Подаци о наставницима и сарадницима (CV, избори у звања, референце) доступни су јавности на Интернет страници факултета, а саставни део ових података чини и *Књига наставника*, односно научне и стручне квалификације наставника. Профилом сваког наставника на страници факултета обухваћен је и комплетан списак публикованих референци наставника до кога се долази линком који води ка апликацији НПАО – Научне публикација и уметничке референце академског особља Универзитета у Нишу (на пример, <https://www.npao.ni.ac.rs/filozofski-fakultet/389-branislav-stevanovic>).

Праћење и оцењивање квалитета научноистраживачке и стручне активности наставника и сарадника на Мастер академским студијама социологије врши се редовно у поступцима њиховог избора и именовања, где се посебно вреднују резултати научног и истраживачког рада наставника, у складу са одговарајућим прописима и актима Факултета. Праћење квалитета остварује се и преко обавезе наставника да крајем године подносе извештаје о научном и стручном усавршавању који се разматрају и усвајају на седници Департмана за

социологију и седници Наставно-научног већа. Наставници и сарадници дају свој допринос и у погледу стручног усавршавања. У протеклом периоду били су иницијатори, учесници или реализатори различитих програма усавршавања наставника, а ради развијања сопствене педагошке и дидактичко-методичке компетентности похађали су курсеве, радионице, округле столове, трибине, предавања и друге видове обука организованих унутар Факултета, Универзитета или других научних и стручних база са којима Факултет и његови запослени сарађују.

Компетентност наставника и сарадника на Мастер академским студијама социологије утврђује се и прати и на основу других показатеља. Значајно је споменути и учешће наставника и сарадника на научноистраживачким пројектима, на којима постижу запажене резултате. Наставници и сарадници учествовали су у реализацији научноистраживачких пројеката Министарства просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије: *Традиција, модернизација и национални идентитет у Србији и на Балкану у процесу европских интеграција* (179074), који је реализован на Филозофском факултету у Нишу, под руководством проф. др Љубише Митровића: проф. др Наталија Јовановић, проф. др Бранислав Стевановић, проф. др Данијела Гавриловић, проф. др Горана Ђорић, проф. др Сузана Марковић Крстић, проф. др Лела Милошевић Радуловић, доц. др Гордана Стојић, доц. др Јелена Петковић, доц. др Јелена Божиловић, доц. др Милош Јовановић, асист. Нина Павловић,, асист. Александра Николајевић, истраживач приправник Ненад Станојевић. Такође, наставници и сарадници са Департмана за социологију учествовали су на пројекту *Одрживост идентитета Срба и националних мањина у пограничним општинама источне и југоисточне Србије* (179013), који је реализован на Катедри за друштвене науке на Машинском факултету под руководством проф. др Драгољуба Ђорђевића: проф. др Драган Тодоровић, проф. др Јасмина Петровић, проф. др Данијела Гавриловић, проф. др Сузана Марковић Крстић, проф. др Лела Милошевић Радуловић, доц. др Милош Јовановић.

Наставници и сарадници на Мастер академским студијама социологије били су ангажовани и на осталим научноистраживачким и стручним пројектима: *Социокултурни аспекти демографске реродукције у југоисточној Србији и могућности изградње пронаталитетске националне стратегије*, Огранак САНУ у Нишу, 0-19-17 (руководилац пројекта проф. емеритус Љубиша Митровић). Наставници који су учествовали у реализацији овог пројекта су: проф. др Наталија Јовановић, проф. др Данијела Гавриловић, проф. др Сузана Марковић Крстић, проф. др Лела Милошевић Радуловић, доц. др Гордана Стојић и доц. др Јелена Петковић. Проф. др Данијела Гавриловић учествовала је на Пројекту билатералне сарадње са Хрватском 2019-2020: *Развијање вишедимензионалног модела истраживања друштвених неједнакости*. Сви наставници и сарадници учествовали су и на интерном пројекту који је реализован на Департману за социологију под називом *Корак ка*

професионализацији социологије: анализа потреба за професијом (руководилац пројекта проф. др Јасмина Петровић; број пројекта: 183/1-16-11-01).

Значајно је и учешће наставника на међународно финансираним истраживачким или развојним пројектима у области образовања и науке. Проф. др Данијела Гавриловић, доц. др Милош Јовановић и доц. др Немања Крстић учествовали су на пројекту *Closing the Gap between Formal and Informal Institutions in the Balkans* [INFORM] (European Union's Horizon 2020 research and innovation programme under Grant № 693537); руководилац пројекта Eric Gordy (University College London). Доц. др Јелена Петковић и доц. др Јелена Божиловић учествовале су у *Европском друштвеном истраживању* (ESS) 2017 – Конзорцијум за европска инфраструктурна истраживања (ERIC), под руководством Рорија Фицџералда (Rory Fitzgerald) са Универзитета City, University of London (УК); ESS (ЕДИ) Србија – национални координатор: Драган Станојевић (Филозофски факултет у Београду), носилац истраживања: Институт за социолошка истраживања, Филозофског факултета Универзитета у Београду, Министарство просвете, науке и технолошког развија РС и PERFORM, Швајцарска развојна агенција – SDC. Такође, наставници су остварили сарадњу са међународним организацијама, амбасадама и иностраним културним центрима: проф. др Данијела Гавриловић – Регионална религиолошка мрежа (оснивачки састанак Љубљана 11-12-април 2019; проф. др Јасмина Петровић је у својству председнице Српског социолошког друштва учествовала на регионалној конференцији *Developing scientific collaboration: role of regional sociological associations* под покровитељством Међународне социолошке асоцијације (ISA), а у организацији Словеначког социолошког друштва (одржана на Бледу 17. октобра 2019); у истом својству, на иницијативу Извршног комитета Европске социолошке асоцијације (Executive body European Sociological Association), учествовала је на састанку за успостављање регионалне сарадње социолошких асоцијација у региону у склопу ESA (18. октобра 2019. на Бледу); доц. др Јелена Петковић је остварила сарадњу са Информационим центром Европске уније у Нишу (ЕУ инфо кутак у Нишу) и на позив особља одржала академска предавања у Зајечару (17. маја 2019.) и Лесковцу (11. октобра 2019); организовала гостовање Снежане Андрић из ЕУ инфо кутка у Нишу на Филозофском факултету Универзитета у Нишу, (промотивна активност под називом „Како помоћу социологије до професионалног успеха?“) у оквиру обележавања Недеље Департмана за социологију (20. децембра 2019.)

Наставници и сарадници на Мастер академским студијама социологије учествовали су на бројним међународним и домаћим научним конференцијама, научним и стручним скуповима (опширније [Професионално и стручно усавршавање наставника – Извештај о раду Филозофског факултета за 2019. годину](#)). Учесће наставника и сарадника на националним и интернационалним скуповима, као и публикавање радова у домаћим и страним референтним часописима показатељи су квалитета наставног кадра на Мастер академским

студијама социологије ([линк](#)) даје увид у њихово континуирано персонално инвестирање у професионални развој, надоградњу постојећих и стицање нових компетенција неопходних за унапређивање квалитета наставног рада.

Наставници и сарадници константно развијају своје компетенције и оспособљавају се за виши ниво планирања, организовања, вођења и контроле наставног процеса, овладавања интерактивним методама наставног рада, праћења и оцењивања рада и напредовања студената, као и за унапређивање примене најсавременијих информационо-комуникационих и дидактичких средстава у наставном раду. Процена квалитета педагошких и дидактичко-методичких способности наставника и сарадника редовно се остварује у поступцима њиховог избора и именовања у звања, где се посебно евалуирају: допринос кандидата развоју наставе и других делатности Факултета, резултати њиховог педагошког рада и резултати постигнути у обезбеђивању и развоју научно-наставног подмлатка. Студентски парламент даје своју оцену педагошког рада наставника и сарадника, која је неизоставни део изборне процедуре. Редовно праћење и процењивање педагошког рада наставника врши се и кроз редовне студентске евалуације крајем сваког семестра током академске године. Извештаји о квалитету педагошког рада наставника и сарадника који проистичу из ових евалуација показују да је овај сегмент међу студентима, на пример, током последње евалуације ([Прилог 10.2.с Извештај о вредновању педагошког рада наставника у јесењем семестру 2018/2019](#)) добио високу оцену у односу на све испитиване индикаторе и за све наставнике и сараднике који реализују наставу на Мастер академским студијама социологије. Такав тренд био је присутан и у претходним Извештајима, који указује на висок ниво педагошке оспособљености, као и дидактичке и методичке компетентности наставног кадра на Департману за социологију.

Поред оцене педагошког рада наставника и сарадника на Мастер академским студијама социологије на основу резултата студентских евалуација, оцењују се и други елементи педагошког рада дефинисани [Правилником о стандардима и поступцима за обезбеђење квалитета](#), као што је ангажман наставника у ваннаставним активностима, стручним пројектима, учешће у развијању и осавремењивању постојећих силабуса на студијским програмима, конципирање и креирање нових силабуса наставних предмета. Наставници на Мастер академским студијама социологије учествовали су у различитим активностима којима се унапређује њихов педагошки и научно-истраживачки рад: научна и стручна предавања, јавне трибине, округли столови, свечане академије, предавања по позиву, семинари, стручне конференције, истраживачки и развојни пројекти. Напредовању у овом погледу допринели су и различити споразуми и протоколи о сарадњи између Филозофског факултета и академског особља са различитим професионалним удружењима и организацијама којима је главни циљ покретање заједничких пројеката.

Научно и стручно усавршавање наставника и сарадника на Мастер академским студијама социологије делом се финансира средствима Факултета, према утврђеном финансијском плану ([Прилог 7.21. Финансијски план за 2020](#)). Финансијским планом који се усваја на Наставно-научном већу обухваћен је тачан износ средстава који се наставницима и сарадницима одобрава за усавршавање и који им је у току једне календарске године на располагању. Део свог професионалног усавршавања наставници и сарадници финансирају из сопствених прихода. По обављеном усавршавању не дужем од пет дана запослени има обавезу подношења писменог извештаја Финансијској служби Филозофског факултета, а у случају студијског боравка дужег од пет дана запослени подноси детаљан извештај на усвајање Наставно-научном већу. Финансијским извештајем за претходну годину документује се износ средстава утрошен на стручна усавршавања наставника и сарадника на Департману за социологију ([Прилог 7.22. Финансијски извештај за 2019](#)). Обезбеђује се и део финансијских средстава за школарине студентима докторских студија запослених у звањима сарадника (који студирају изван Факултета) или ослобађање од школарине сарадника који студирају на Филозофском факултету. Финансијски извештаји указују на то да обим ових средстава није довољан и сразмеран потребама за усавршавање наставника и сарадника. Стога су ради постизања високог квалитета наставника и сарадника неопходна већа финансијска улагања.

б) SWOT анализа:

+++ - високо значајно, ++ - средње значајно, + - мало значајно, 0 – без значајности

Предности	Слабости
<ul style="list-style-type: none"> Услови избора наставника и сарадника прецизно су одређени (у складу са предлогом критеријума Националног савета за високо образовање), а целокупан поступак избора доступан је јавности. +++ Наставни кадар, према броју и квалитету, усклађен је са потребама реализације наставних и научних активности на студијском програму Мастер академских студија социологије. +++ Наставу изводи квалитетан и компетентан, педагошки, дидактички и методички оспособљен наставни кадар с одговарајућим академским референцама. +++ Јасно дефинисана политика праћења 	<ul style="list-style-type: none"> Недовољна, често ограничена финансијска средства за континуирано усавршавање наставника и сарадника у иностранству која зависе од оснивача. +++ Критеријуми за избор у звања наставника и сарадника често се мењају. +++ Могућа необјективност студената у процени педагошког рада наставника и сарадника услед сумње у анонимност анкетирања. ++

<p>квалитета наставника и сарадника, праћење и вредновање истраживачких и педагошких способности наставника и сарадника. +++</p> <ul style="list-style-type: none"> • Наставници и сарадници објављују радове у реномираним међународним часописима. +++ • Стална дугорочна политика селекције наставничког и истраживачког подмлатка +++ • Присутна је тежња наставника и сарадника ка сталном побољшању научне, стручне и методичке компетентности. +++ • Перманентна едукација и усавршавање наставника +++ • Уважавање мишљења студената о педагошком раду наставника и сарадника. +++ • Учешће у домаћим и међународним пројектима и програмима мобилности наставника и сарадника. +++ • Резултати и активности наставника и сарадника у образовним и развојним пројектима међународног карактера. +++ • Повезаност наставног кадра са различитим професионалним удружењима на реализацији заједничких или сопствених пројеката. ++ 	
Могућности	Опасности
<ul style="list-style-type: none"> • Наставници и сарадници на Мастер академским студијама социологије имају могућности за мобилност и студијска путовања у циљу стручног усавршавања и сарадње на пројектима са колегама са сродних студијских програма у земљи и иностранству. +++ • Интензивирање већ успостављене регионалне повезаности и сарадње Департмана за социологију Филозофског факултета у Нишу са сродним студијским програмима у циљу побољшања квалитета наставе. +++ • Интензивније усавршавање наставника и сарадника у иностранству. +++ • Укључивање младих дипломираних 	<ul style="list-style-type: none"> • Преоптерећеност неких наставника и сарадника часовима и другим активностима онемогућава адекватно научно и стручно усавршавање. ++ • Незадовољавајућа економска ситуација и недовољан прилив средстава од оснивача која би се усмерила ка научном и стручном усавршавању кадрова. ++ • Недоступност фондова Европске Уније за усавршавања наставника и сарадника у дужем временском периоду (3 месеца, 6 месеци). ++ • Редуковане могућности прилива новог научног и наставног кадра услед забране запошљавања. ++ • Део наставника и сарадника, због

социолога, мастера и доктора наука из дијаспоре који раде у струци у програме сарадње и размене. ++	специфичности научне области и малог броја референтних међународних часописа, објективно није у могућности да публикује радове, посебно у оним признатим на светским листама што их онемогућава у напредовању у виша звања. ++ • Неиспуњавање критеријума за избор у звања наставника на студијском програму Мастер академских студија социологије може угрозити функционисање овог програма. ++
---	---

в) Предлог мера и активности за унапређивање квалитета стандарда 7:

- (1) Осмишљавање и спровођење активности у чијем би средишту били иновативни модели универзитетске наставе, који би омогућили веће учешће студената, односно виши ниво слободе за исказивање креативности и критичког мишљења.
- (2) Спровођење активности које би дале потпунији увид у педагошко и методичко деловање сваког наставника и сарадника (поред утврђених редовних анкетирања студената).
- (3) Самовредновање наставника, процена очекивања студената на почетку и на крају курса, вредновање од стране колега, анкетирање студената Мастер академских студија социологије, као и дипломираних социолога.
- (4) Унапређивање квалитета наставника и сарадника путем интензивирања размене искустава наставника и сарадника из сличних институција у земљи и иностранству.
- (5) Планско, систематско и континуирано унапређивање квалитета научних радова наставника и сарадника.
- (6) С обзиром на објективне тешкоће у објављивању у међународним часописима (застој у реализацији теренских истраживања услед пандемије), потребно је модификовање критеријума за избор наставника и сарадника, којим би се дозволило испуњавање услова за напредовање у виша звања и без објављених радова у међународним часописима са прописаних листа (у виду одговарајућих замена за те радове, које би важиле и након 31. 12. 2020. године).
- (7) Организовање семинара, по типу „едукација едукатора“, којима би се развијале компетенције наставника и сарадника за педагошки рад.

- (8) Подстицање наставника и сарадника Департмана за социологију на конкурсима за пројекте Европске уније (ТЕМПУС, ЕРАСМУС) и друге међународне и националне пројекте.
- (9) Ангажовање на проналажењу додатних извора финансирања усавршавања и научноистраживачког рада наставника и сарадника Департмана за социологију.

Стандард 8: Квалитет студената

Квалитет студената се обезбеђује селекцијом студената на унапред прописан и јаван начин, оцењивањем студената током рада у настави, перманентним праћењем и проверавањем резултата оцењивања и пролазности студената и предузимањем одговарајућих мера у случају пропуста.

а) Опис

Дефинисањем стандарда и поступака за обезбеђивање квалитета студената обезбеђују се оптимални услови студирања. На тај начин се студентима пружа могућност да буду ефикасни и да достигну висок ниво теоријских и практичних знања.

Департман за социологију у циљу обезбеђивања квалитета студената потенцијалним и уписаним студентима обезбеђује све релевантне информације о структури, циљевима и исходима Мастер академских студија социологије, упису студената, начину студирања и оцењивања и информације о акредитацији и дозволи за рад. Информације су поуздане и благовремено се објављују и ажурирају на сајту Факултета (www.filfak.ni.ac.rs; <https://www.filfak.ni.ac.rs/studije/master/sociologija>). Филозофски факултет штампа и Информатор о студијским програмима свих нивоа (<https://upis.filfak.ni.ac.rs/osnovne-akademske-studije/informator>), брошуре за упис (<https://upis.filfak.ni.ac.rs/osnovne-akademske-studije/brosure-za-upis>), а на Факултету се налазе и огласне табле.

Департман за социологију има јасно дефинисане услове и процедуре уписа студената на МАС социологије, а начин селекције и услови уписа прецизно су утврђени [Законом о високом образовању](#), [Статутом Универзитета у Нишу](#), [Правилником о упису студената на студијске програме Универзитета у Нишу](#), [Статутом Филозофског факултета у Нишу](#). Универзитет у Нишу и Филозофски факултет у Нишу објављују конкурс на својим сајтовима, а пре конкурса за пријем нових студената на интернет страници Филозофског факултета у Нишу (<https://upis.filfak.ni.ac.rs>) објављују се све информације о начину селекције нових студената и условима за упис на Мастер академске студије социологије.

Мастер академске студије социологије могу уписати сва лица са завршеним Основним академским студијама социологије, а кандидати који нису завршили Основне академске студије социологије полажу јединствени диференцијални испит који је исти без обзира на то за који се модул кандидати пријављују (културолошки, образовни, научно-истраживачки, социјална политика). Све информације о томе доступне су на линку <https://upis.filfak.ni.ac.rs/master-akademske-studije/literatura/sociologija>).

За упис студената у прву годину Наставно-научно веће Факултета именује Централну комисију за спровођење пријемног испита на нивоу Факултета и комисије за диференцијалне испите и сачињавање ранг листе на студијском програму. Комисије на студијским програмима састављене су од три члана и три заменика члана, а у комисији за сачињавање ранг-листе један члан је представник студената. Предлог састава Централне комисије на нивоу Факултета утврђује декан а усваја Наставно-научно веће, а предлог комисија на студијским програмима утврђује се на седницама Већа департмана а усваја Наставно-научно веће.

Редослед кандидата за упис у прву годину Мастер академских студија социологије утврђује се на основу просечне оцене студената на Основним академским студијама и доставља се Универзитету, где се сачињава јединствена ранг листа за упис кандидата. Право уписа у прву годину Мастер академских студија социологије стичу кандидати који су ранжирани у оквиру броја одобреног решењем о акредитацији студијског програма. Кандидати се могу уписати у статусу студента који се финансира из буџета Републике Србије (статус буџетског студента) или студента који сам финансира студије (статус самофинансирајућег студента) у зависности од квоте предвиђене за упис кандидата.

При селекцији нових студената загарантована је једнакост и равноправност по свим основама (раса, боја коже, пол, сексуална оријентација, етничко, национално или социјално порекло, језик, вероисповест, политичко или друго мишљење, статус стечен рођењем, постојање сензорног или моторног хендикеп и имовинско стање) и на тај начин се спречава сваки вид дискриминације. Заштита студената од дискриминације утврђена је и [Статутом Филозофског факултета](#).

Студенти се редовно обавештавају о свим релевантним чињеницама везаним за њихово студирање путем огласних табли и сајта Факултета. На првим предавањима наставници упознају студенте са правилима студирања. Редовно присуство и активно учествовање у настави доноси студентима одређени број поена, који утиче на формирање коначне оцене, што је дефинисано [Правилником о полагању испита и оцењивању на испиту](#) (Прилог 8.2). У циљу обезбеђивања оптималних услова за рад студената, Филозофски факултет обезбеђује просторну, техничку и кадровску опремљеност.

Наставници Департмана за социологију упознају студенте и са циљевима и исходима учења, методама реализовања наставе и критеријумима за оцењивање. Критеријуми и правила за оцењивање студената дефинисани су у [Правилнику о полагању испита и оцењивању на испиту](#), а Правилник је доступан на сајту Факултета. У овом Правилнику дефинисани су: начин оцењивања на испиту, могући облици предиспитних обавеза и начин њиховог оцењивања, поступак у случају приговора студента на оцену или поништавање положеног испита и заштита права студената. Наставник се мора придржавати јасних и студентима унапред познатих критеријума за оцењивање, који су описани у силабусу за сваки наставни предмет. Испити и провера знања током наставе морају се реализовати у

унапред одређеним терминима, о којима су студенти на време обавештени. Важан аспект јавности и објективности оцењивања јесте право студената на образложење бодовања и оцењивања, а код писаних радова (тестови, есеји и слично) и право на увид у радове и образложење бодовања и оцењивања одговора.

Информације о циљевима, исходу, садржају, методама рада и начину оцењивања предмета налазе се и у књигама предмета МАС социологије, које су доступне на сајту Факултета (<https://drive.google.com/drive/u/0/folders/1KnfoJXKIfaxCS8Pol7IOXH80Ff1joyhQ2>). У циљу обезбеђивања квалитета Департман за социологију гарантује коректно и професионално понашање наставника и сарадника током оцењивања студената (објективност, етичност, доследност, демократичност и академски коректан однос према студенту). Подаци о понашању наставника и сарадника током оцењивања добијају се и анализирају континуирано захваљујући анкетирању студената, које се спроводи на крају сваког семестра. У последњих неколико година квалитет наставе, наставног особља, као и услови студирања на мастер студијама на Филозофском факултету оцењени су позитивно и на задовољавајућем су нивоу ([Прилог 5.1.6](#); [Прилог 10.2.ц](#))

Начин оцењивања студената на Департману за социологију остао је усклађен са циљевима, садржајима и обимом студијског програма. Оцењивање студената врши се континуираним праћењем рада студената и на основу поена стечених испуњавањем предиспитних обавеза и полагањем испита. Напредовање студената кроз студијски програм остварује се прикупљањем ЕСПБ бодова. Успешно савладавање програма из појединих предмета носи одређени број ЕСПБ бодова који је еквивалентан просечном радном оптерећењу студената за тај предмет. Предмети на Мастер академским студијама социологије могу се савладати на основу радног оптерећења чији је еквивалент 6 ЕСПБ бодова, студијски истраживачки рад на основу оптерећења чији је еквивалент 10 ЕСПБ бодова, а завршни рад на основу оптерећења чији је еквивалент 20 ЕСПБ бодова. Програм студија другог нивоа је савладан након што се прикупи 60 ЕСПБ бодова. Успешност студената у савладавању сваког појединог предмета изражава се поенима – од 51 (минималан број поена за прелазну оцену) до 100 (максималан број поена). Студенти се оцењују оценама од 5 (еквивалент броју поена од 0 до 50) – није положила/положио, до 10 (еквивалент броју поена од 91 до 100) – изузетан/изузетна. Сваки предмет из студијског програма има јасан и објављен (у силабусима који су доступни и на сајту Филозофског факултета) начин стицања поена. Начин стицања поена током извођења наставе укључује број поена које студенти стичу за сваку врсту активности током наставе, односно извршавањем предиспитних обавеза и полагањем завршног испита. Оцена изражава укупан успех студената у различитим формама провере знања, које у различитој сразмери

² Уколико линк не ради, ископирати наведену адресу у претраживачу.

учествују у укупној оцени. Минималан број поена које студент може да стекне испуњавањем предиспитних обавеза током наставе је 30, а максималан 70. Минималан број поена које студент може да стекне полагањем завршног испита је 30, а максималан 70 поена.

Департман за социологију редовно анализира и унапређује методе и критеријуме за оцењивање студената по предметима, прати пролазност студената по предметима и годинама студија ([Табела 8.1](#) и [Табела 8.3](#)), стопу успешности студената ([Табела 8.2](#)), а у случају одређених неправилности и ниске/превисоке пролазности, предузимају се одређене мере ([Прилог 8.3](#)).

Подаци о оцењивању студената по предметима и пролазности студената по предметима и годинама студија добијају се из Службе за наставу и студентска питања и анализирају на седницама Радне групе за обезбеђење квалитета наставе у оквиру Центра за унапређење квалитета Филозофског факултета, а затим на седницама Већа Департмана за социологију. На основу статистичких података добијених од Службе за наставу и студентска питања за Мастер академске студије социологије о пролазности и просечној оцени по предметима и за сваког наставника, предузимају се мере за уједначавање критеријума и побољшање пролазности, уколико је ниска, на наставном предмету или појединачно за наставнике. У случају одступања од усвојених процедура оцењивања, које утврди Комисија за осигурање квалитета наставе, или на основу приговора студената, на предлог Центра за унапређење и контролу квалитета декан, продекан за наставу или управник Департмана за социологију, у складу са Статутом Филозофског факултета и Правилником о оцењивању, могу применити одговарајуће мере за побољшање квалитета оцењивања (корекција програма предмета, литературе, услова за полагање испита или односа наставника према студенту). Дефинисани закључци и предлози мера за унапређивање утврђеног стања по потреби се усвајају на Наставно-научном већу Факултета.

У циљу квалитетног усвајања знања наставници и сарадници Департмана за социологију су доступни студентима на консултацијама у кабинету и *online*. Студенти могу да добију подршку и од стране [Канцеларије за развој каријере и подршку студентима](#). Осим каријерног вођења делатност ове Канцеларије усмерена је и на праћење потреба студената и пружање подршке студентима који се суочавају са разноврсним тешкоћама током студирања.

б) SWOT анализа:

+++ - високо значајно, ++ - средње значајно, + - мало значајно, 0 – без значајности

Предности	Слабости
• Процедура пријема студената на	• Мали број пријављених кандидата за

<p>Мастер академске студије социологије је јасно дефинисана и поштује се без изузетка. +++</p> <ul style="list-style-type: none"> • Обезбеђена је једнакост и равноправност студената у сваком погледу, укључујући и студенте са посебним потребама. +++ • <i>Канцеларија за развој каријере и подршку студентима</i> током читаве године стоји на располагању студентима у погледу каријерног вођења, али и решавања било каквих проблема везаних за студије. ++ • Све информације о студијама социологије доступне су и редовно се ажурирају на сајту Филозофског факултета и огласној табли на Факултету. +++ • Процедуре и критеријуми оцењивања студената Мастер академских студија социологије јавно су доступни у оквиру релевантих правилника и силабуса појединачних предмета. +++ • Центар за унапређење квалитета континуирано врши анализу метода и критеријума оцењивања по предметима, програмима, годинама које доставља Департману за социологију и предлаже корективне мере за превазилажење недостатака. +++ • Радне групе Центра за унапређење квалитета прате и анализирају пролазност студената на Мастер академским студијама социологије по предметима, као и објективност и принципијелност наставника у процесу оцењивања. ++ • Број студената на студијском програму Мастер академских студија социологије је у складу са кадровским, просторним и 	<p>Мастер академске студије социологије. +++</p> <ul style="list-style-type: none"> • Недовољно прецизан систем награђивања студената који постигну изванредне резултате током студирања. ++
---	---

техничким Факултета.+++	могућностима
Могућности	Опасности
<ul style="list-style-type: none"> • Подстицање такмичарског духа студената Мастер академских студија социологије путем стипендирања, награђивања и слично. ++ • Обезбеђивање адекватних учила за студенте с инвалидитетом. ++ • Подизање степена мобилности студената на међународном нивоу. ++ • Унапређивање сарадње с институцијама ради запошљавања најуспешнијих студената, чиме би се студенти мотивисали да постижу боље резултате. +++ • Унапређивање квалитета студената могуће је систематичним уређивањем политике вредновања ваннаставних активности студената. ++ • Промоција Мастер академских студија социологије. ++ • Анализирање пролазности и оцењивања студената Мастер академских студија социологије, како би се критеријум оцењивања задржао на одговарајућем нивоу. ++ 	<ul style="list-style-type: none"> • Отежано запошљавање дипломираних социолога. +++ • Мотивација студената Мастер академских студија социологије за учешће у ваннаставним активностима директно је повезана са системом вредновања ваннаставних активности. +++ • Уколико би се смањио број буџетских места на нивоу Филозофског факултета, могло би се смањити и интересовање за Мастер академске студије социологије. +++

в) Предлог мера и активности за унапређивање квалитета стандарда 8:

1. Систематско планирање поступака мотивисања студената Мастер академских студија социологије за чешће учествовање у различитим наставним и ваннаставним активностима.
2. Обезбеђивање већег учешћа студената Мастер академских студија социологије у департманским активностима кроз непосредно учествовање у обликовању стандарда квалитета у важним областима, као што су дефинисање исхода учења, усаглашавање и прецизно дефинисање садржаја, стандарда оцењивања и начина вредновања предиспитних обавеза.

3. Укључивање студената Мастер академских студија социологије у научноистраживачке пројекте.
4. Обезбеђивање услова за повећање степена пролазности студената Мастер академских студија социологије на предметима код којих је утврђена мања пролазност организовањем допунских консултација.
5. Обезбеђивање вишег нивоа сарадње са Националном службом за запошљавање као важног субјекта чији импути треба да буду полазна основа за развој наставног рада и иновирање уписне политике Факултета.
6. Унапређивање рада и активност формираног Савета послодаваца и Мреже наставника и сарадника ради обезбеђивања квалитета студија и студената и непосредног повезивања образовања са светом рада.
7. Прецизније дефинисање поступка награђивања студената који су током студија постигли изузетне резултате.

Стандард 9: Квалитет уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса

Филозофски факултет у Нишу се стара да студентима Мастер академских студија социологије правовремено обезбеди потребне уџбенике и другу литературу неопходну за квалитетно савладавање садржаја предвиђених плановима студијског програма.

а) Опис

У складу са савременим трендовима у релевантним научним областима врши се стална набавка савремене научне и стручне литературе која омогућава континуирано осавремењавање наставе. Стандарди квалитета литературе, уџбеника, и библиотечких и информатичких ресурса на Факултету, као и мере и поступци за праћење и унапређивање њиховог квалитета дефинисани су [Статутом Факултета](#) (посебно у Члановима: 47 и 177–182, као и Члановима: 9, 28, 73, 76, 85, 126 и 188) [Правилником о уџбеницима Филозофског факултета](#) (бр.470/1-4 од 19.12.2007, [Прилог 9.1](#)), [Правилником о уџбеницима Универзитета у Нишу](#) (бр. 8/16-01-004/08-006 од 20.05.2008), као и [Правилником о издавачкој делатности Универзитета у Нишу](#) (бр. 8/16-01-003/07-005 од 29.05.2007) и [Правилником о издавачкој делатности Филозофског факултета](#) (бр. 143/1-10-01 од 13.04.2011).

Настава свих предмета на програму МАС социологије покривена је одговарајућом литературом (уџбеници, монографије, енциклопедије, часописи) која је студентима доступна на српском језику, као и на страним језицима, а која је унапред позната и објављена у књигама предмета сваког појединачног предмета које се налазе на сајту Факултета. Поред тога, Библиотека студентима социологије обезбеђује увид у расположиве уџбенике, релевантне библиотечке јединице и серијске публикације кроз листе доступне на интернет страници Библиотеке: <https://www.filfak.ni.ac.rs/organizacija/biblioteka>. На овој страници доступан је [целокупни билтен књига](#) разврстан по годинама (за последњих десет година) и по научним областима. Библиотека Филозофског факултета је чланица COBISS система те се електронски каталог публикација Факултета може прегледати и претражити путем линка: <https://plus.sr.cobiss.net/opac7/bib/search?db=ffnis>. Библиотека Филозофског факултета у Нишу поседује фонд који својим обимом и квалитетом, сразмерно броју и структури корисника, одговара потребама праћења и унапређења образовног, истраживачког и научног рада студената МАС социологије, као и наставника, сарадника и истраживача запослених на Департману за социологију. Фонд социолошке литературе се стално допуњује куповином нових издања, разменом са другим библиотекама, набавком литературе преко научних пројеката и путем поклона од издавача и аутора – најчешће

наставника Департмана за социологију. Тренутно, у фонду Библиотеке Филозофског факултета има 1.250 уџбеника из области социолошких наука на српском, и 90 на страним језицима. У фонду су заступљени реномирани домаћи социолошки часописи, док су бројни часописи из области друштвених наука на страним језицима електронски доступни преко сервиса KoBSON. ([Табела 9.1 Број и врста библиотечких јединица у високошколској установи](#), [Прилог 9.2 Списак уџбеника и монографија чији су аутори наставници запослени на Факултету Департман за социологију](#)).

Библиотека набавља штампане домаће научне часописе на предлог Департмана за социологију. Страни часописи су доступни у електронском облику преко сервиса KoBSON. Студенти могу приступити сервису са рачунара на факултету, а запослени, као и стипендисти Министарства науке, имају приступ и од куће уз одговарајуће лиценце.

Филозофски факултету Нишу обезбеђује студентима неопходне информатичке ресурсе за савладавање градива. Рачунарски центар Филозофског факултета опремљен је и организован тако да обезбеди квалитетно функционисање локалне рачунарске мреже, која је део академске мреже Србије, као и целокупне електронске опреме која се користи у наставним, научним и стручним активностима Факултета. Организација, статус и рад Рачунарског центра уређени су [Статутом Факултета](#), [Правилником о организацији и систематизацији радних места](#) и [Правилником о интернет сајту Факултета](#). Рачунарски центар опремљен је савременим уређајима, и брине о функционисању компјутерске и електронске опреме на Факултету. Комплетна листа рачунарске и електронске опреме на Факултету дата је у [Табели 9.2– Попис информатичких ресурса](#).

У обезбеђивању квалитета стандарда 9 значајно место имају активности усмерене на популацију студента којима су осим рачунара у рачунарским учионицама на располагању и услужни рачунари у ходницима факултета у приземљу и на другом спрату. На овим рачунарима је уз највиши ниво безбедности омогућено и коришћење једног USB порта за флеш меморије. Такође, сви студенти Филозофског факултета имају отворене е-mail адресе на [G Suite платформи](#) и налоге за коришћење [апликације „е-Индекс“](#) која сваком студенту омогућава преглед уписаних семестара, положених испита, уплата за школарину, увид у распоред испита, распоред часова, пријаву испита, попуњавање евалуационих анкета, и сл.

Информације о рачунарском центру Факултета доступне су на Интернет страници: <https://www.filfak.ni.ac.rs/organizacija/racunarski-centar>.

б) SWOT анализа:

+++ - високо значајно, ++ - средње значајно, + - мало значајно, 0 – без значајности

Предности	Слабости
<ul style="list-style-type: none"> • Постоји добро развијен институционални оквир за праћење и унапређење квалитета уџбеника, литературе и других библиотечких ресурса из области социологије +++ • Предмети заступљени на МАС социологије су у задовољавајућој мери покривена одговарајућим уџбеницима +++ • Библиотечки фонд по обиму и квалитету одговара броју и потребама студената МАС социологије ++ • Факултет и Департман за социологију имају потенцијал и за даљи развој ових библиотечких ресурса +++ • Библиотечки фонд се развија у складу са потребама студијских програма и научноистраживачких пројеката +++ • Постоје одговарајући информатички ресурси, како у погледу броја рачунара и пратеће опреме, тако и у погледу могућности приступа интернету и коришћења одговарајућих информација +++ 	<ul style="list-style-type: none"> • Недостатак простора опремљеног рачунарима који се не би користио у наставне сврхе већ би омогућавао студентима да слободно и према индивидуалним потребама користе информатичке ресурсе +++ • Мањи број библиотечких јединица из области социологије на страним језицима у односу на доступну литературу на српском језику ++ • Проблеми у вези са темпом обнављања рачунара и пратеће опреме и набавке најновијих лиценцираних софтвера +++

Могућности	Опасности
<ul style="list-style-type: none"> • Могућност лаког праћења и провере квалитета свих аспеката овог стандарда, захваљујући јасним и мерљивим параметрима +++ • Мотивисаност запослених на Департману за социологију да у краћим интервалима преиспитују квалитет литературе и уџбеника у силабусима, на основу различитих показатеља у спровођењу студијског програма, укључујући и резултате студентске евалуације +++ • Велике могућности приступа електронским информацијама преко KoBSON сервиса ++ • Довољан број и одговарајућа квалификациона структура запослених у Библиотеци и Рачунарском центру +++ • Постојање потенцијала за даље унапређење квалитета информатичких ресурса ++ 	<ul style="list-style-type: none"> • Будући да квалитет финансирања у доброј мери зависи од оснивача, а не од самог Факултета, може се десити да финансирање у наредном периоду (посебно узевши у обзир најављену економску рецесију услед пандемије COVID-19) не буде на адекватном нивоу, што може негативно утицати на развијање библиотечких и информатичких ресурса ++

в) Предлог мера и активности за унапређење квалитета стандарда 9

- (1) Пратити и унапређивати квалитет библиотечких ресурса са циљем континуираног набављања савремене социолошке литературе за библиотеку која би била усклађена са потребама студијског програма МАС социологије.
- (2) Израдити допуну и иновирање *Правилника о уџбеницима* и *Правилника о издавачкој делатности* како би се побољшао квалитет уџбеника из области социологије, али и олакшала и убрзала процедура за њихово објављивање.
- (3) Обезбедити рационално коришћење наменских средстава за осавремењавање библиотечког фонда најновијом социолошком литературом.
- (4) Коришћење средстава из донација и међународних пројеката за финансирање издавања монографија из области социологије, те набавку социолошке литературе и информатичке опреме.

- (5) Стални увид у најсавременије информатичке ресурсе и благовремена набавка нове опреме и лиценцираних програма за квантитативну и квалитативну обраду и анализу података (SPSS, QDAMiner, MaxQDA, NVivo, Atlas.ti, CoherisAnalyticsSPAD, ...) као и реализација планираних активности за развијање информатичких ресурса Факултета.

Стандард 10: Квалитет управљања Департманом за социологију (МАС) и квалитет ненаставне подршке

Квалитет управљања Департманом за социологију МАС и квалитет ненаставне подршке постиже се јасним успостављањем ингеренција и одговорношћу свих чланова Департмана и особља за ненаставну подршку. Квалитет управљања и квалитет ненаставне подршке прати се непрекидно, једнако као што се и константно проверава рад персонала задуженог за његово обезбеђивање.

Опис

Квалитет управљања Департманом за социологију МАС подразумева успостављену савремену организациону структуру и децидну поделу одговорности и делокруга рада чланова департмана. Департман за социологију МАС чине наставници и сарадници који активно учествују у извођењу наставе и научноистраживачког рада из области социологије. Статуом и општим актима факултета уређена је унутрашња организација Департмана, која је сагласна са Законом о високом образовању и Статутом Универзитета у Нишу. Своју образовну и научноистраживачку делатност Департман остварује:

- (1) реализацијом наставе и студијског програма студије социологије,
- (2) научноистраживачким пројекатима кроз организациону јединицу за обављање научноистраживачке делатности (Центар за социолошка истраживања).

Веће Департмана за социологију је стручни орган Департмана што је одређено Статутом Филозофског факултета. Статутом и Правилником о организацији и систематизацији послова на Филозофском факултету број 117/1-01 од 23.03.2018.године и Правилником о раду Филозофског факултета број 147/2 од 21.04.2011 и Уговорима о раду запослених одређени су поступци и начин рада, као и надлежности и одговорности овог Већа. Чланом 33 Статута утврђено је да Департманом руководи управник кога из реда наставника департмана именује и разрешава декан Факултета на предлог Већа департмана. Управник своју функцију обавља у периоду трајања од три године, док Веће департмана именује и секретара Департмана на период од годину дана. Веће департмана састављено је од наставника који су у радном односу на Факултету и распоређени на Департману за социологију (<https://www.filfak.ni.ac.rs/nastavno-osoblje>). Надлежност овог тела успоставља Веће департмана које већином гласова од укупног броја присутних чланова одлучује о истим, а услов за легитимност одлука на седницама је присуство више од половине укупног броја чланова. Управник департмана председава седницама Већа департмана, док у случају његовог одсуства ову функцију преузима наставник кога он одреди. Записник о раду Већа департмана води секретар департмана, а све одлуке, предлоге, мишљења и закључке потписује управник које се након тога достављају надлежним органима и службама Факултета (Наставно-научном већу Факултета).

Опис послова Већа департмана на нивоу МАС социологије, укључује:

- припрему предлога студијских програма мастер академских студија,

- утврђивање предлога распореда часова предавања и вежби за текућу школску годину,
- утврђивање предлога наставног плана,
- разматрање успеха студената,
- одобравање теме за израду мастер рада; именовање ментора и образовање комисије за одбрану и оцену мастер рада;
- именовање комисије за еквиваленцију мастер студијских програма, признавање испуњености обавеза и положених испита, као и о стеченом укупном броју ЕСПБ бодова и обављање и других послова у складу са [Законом](#) и [Статутом](#).

У вези са обезбеђењем квалитета студијских програма и наставе, представници студената на МАС-у имају могућност да учествују у раду департмана, превасходно у делу реформи студијских програма, ефикасности студирања, утврђивања броја ЕСПБ и других питања која се тичу студената. У циљу активног укључивања студената у рад Факултета, студенти социологије имају своје представнике у [Студентском парламенту](#) преко којег остварују своја права и штите своје интересе. Члановима 92, 93, 94 и 95. [Статута Факултета](#), дефинисани су начин избора представника студентског парламента, његов састав и надлежности.

Када је реч о ненаставној подршци, на факултету не постоји индивидуализована организациона јединица за обављање стручних послова на МАС социологије, већ је успостављен заједнички *Секретаријат факултета* у који спадају:

- Служба за наставу и студентска питања,
- Служба за мастер и докторске студије,
- Служба за опште и правне послове,
- Финансијска служба и
- Техничка служба.

За организацију рада у свакој од ових служби задужен је шеф службе који директно организује њихов рад и сноси одговорност за успешност реализације одговарајућих послова. Секретаријат факултета броји 50 лица, а четворо запослених је са радним уговором на одређено време ([Табела 10.1](#)). Особа која је задужена за непосредан рад са студентима социологије у *Служби за мастер и докторске студије* је [Симонида Пејчић](#), дипломирани социолог, самостални стручно-технички сарадник за студије и студентска питања. Генерално, ненаставно особље факултета сачињено је од квалификованог персонала за ефикасно пружање подршке реализацији свих студијског програма, док је организација и систематизација послова радника Секретаријата утврђена [Правилником о систематизацији радних места на Факултету](#). У случају премештања радника из једне службе у другу или на неко друго радно место унутар исте службе, услови и поступци премештања дефинисани су [Правилником о раду](#) и *Уговорима о раду* у складу са [Законом](#).

Квалитет управљања и ненаставне подршке на свим новоима студија, укључујући МАС, обезбеђује се планским, систематским и организованим праћењем, супервизијом и редовним извештајима о раду запослених у факултетским службама, континуираном оценом квалитета рада органа пословођења и служби, спровођењем подстицајних и корективних мера, као и унапређивањем нивоа радних способности ненаставног особља - што је дефинисано у [Правилнику о стандардима и поступцима за обезбеђење квалитета Филозофског факултета у Нишу](#) број 264/1-2 /11.06.2008/. Важно је истаћи да и наставници и студенти, као и ненаставно особље могу оцењивати рад и деловање управљачког и ненаставног особља, при чему је за Факултет од посебног значаја праћење и процењивање односа управљачког и ненаставног особља према студентима, нивоа њихове мотивисаности, заинтересованости, одговорности и професионализма у раду са студентима. Факултет практикује и стимулативна награђивања у циљу подршке запослених (на пр. увећање зараде на основу бољег радног учинка) али и унапређење квалификационе структуре запослених путем обезбеђивања различитих могућности за перманентно усавршавање. Секретар Факултета и шефови појединачних служби задужени су за праћење, контролу и процену рада ненаставног особља. У [Правилнику о раду](#) и у *Уговорима о раду* дефинисани су поступци спровођења мера за унапређење рада ненаставног особља, али и дисциплинске мере у случају повреде радне обавезе. Претходно наведено успостављено је и дефинисано у циљу стварања адекватних услова за развијање културе квалитета, компетентности и беспрекорности у раду, као и развијања професионалног односа према студентима и другим корисницима услуга од стране ненаставног особља.

За праћење и вредновање рада ненаставног особља користе се подаци из периодичних извештаја о раду стручних служби, као и подаци добијени путем евалуације студената који се подносе на увид декану, продеканима, секретару факултета и *Комисији за унапређење квалитета*. Резултати анкетања студената дати су у [Прилогу 10.26](#), док се примери упитника налазе на сајту факултета. У факултетским документима не постоје издвојене оцене *студената МАС социологије* као засебне групације о управљању и раду ненаставног особља, али постоје евалуације студената са читавог факултета. По њима проистиче да студенти високо оцењују управљање Филозофским факултетом и да су задовољни подршком коју добијају од одговарајућих стручних служби. У исказима студената о квалитету управљања факултетом и квалитету ненаставне подршке на МАС-у у пролећном семестру школске 2016/2017 године, просечна оцена коју су задобили управа и ненаставно особље износи - 4,48, док је у јесењем семестру школске 2017/2018 она била - 4,29. У јесењем семестру 2018/19 искази студената *завршних година ОАС и МАС* су квалитету управљања факултетом и квалитету ненаставне подршке доделили оцену - 4,31, док су у јесењем семестру 2019/20, студенти *мастер студија* управу и ненаставни персонал вредновали оценом - 4,38.

SWOT анализа:

+++ - високо значајно, ++ - средње значајно, + - мало значајно, 0 – без значајности

Предности	Слабости
<ul style="list-style-type: none"> • Надлежности управника департмана и секретара одређене су одговарајућим актима установе (Статутом) +++ • Статутом факултета дефинисана је организациона структура департмана +++ • Постоје дефинисане ингеренције и одговорности Већа Департмана у вези са МАС социологије +++ • Представници студената имају могућност да учествују у раду Већа Департмана, нарочито у вези са програмом, наставом и ефикасношћу студирања. +++ • Ненаставно особље је инструктирано и оспособљено за успешно пружање подршке реализацији студијског програма. +++ • Развијена је комуникација између управника департмана, секретара и <i>Службе за мастер и докторске студије</i>. +++ • Квалитет управљања и ненаставне подршке се обезбеђује непрекидним праћењем и студентским евалуацијама као и спровођењем стимулативних и корективних мера према ненаставном особљу. +++ • У <i>Служби за мастер и докторске студије</i> се користе савремене технологије које омогућавају ефикасност у раду. ++ 	<ul style="list-style-type: none"> • Студенти се не укључују у довољној мери у рад департмана, чиме се отежава остваривање и заштита њихових права и интереса. ++
Могућности	Опасности
<ul style="list-style-type: none"> • Ангажовање ненаставног особља из појединих стручних служби на послу (техничких) секретара департмана. +++ • Организовање обавезних едукација ненаставног кадра Факултета из области законских прописа који се тичу високог школства, као и комуникације са студентима. +++ 	<ul style="list-style-type: none"> • Ограничене материјалне могућности Факултета услед неповољне економске ситуације изазване пандемијом вируса COVID ++

Предлог мера и активности за унапређење квалитета стандарда 10:

Уколико то материјалне могућности дозвољавају, квалитет ненаставне подршке Департману за социологију на свим нивоима студија, могао би да се побољша ангажовањем ненаставног особља из неких стручних служби на послу *техничких секретара* департмана. Тиме би се млађе наставно особље, из кога се бирају секретари департмана, растеретило бројних административних обавеза које иду уз ову функцију. Такође, да би се избегла евентуална недовољна ангажованост ненаставног особља, треба радити на његовом обавезном и перманентном стручном усавршавању којим би се побољшала њихова компетентност и унапредила комуникација са студентима као непосредним корисницима његових услуга. Добро основа за претходно су и препоручене активности из документа [Акциони план за спровођење Стратегије обезбеђења квалитета 2017/2018 до 2020/2021](#) који се залажу за унапређење транспарентности рада органа управе путем још веће видљивости њиховог рада на сајту Факултета. Поменути план инсистира и на усавршавању система електронског приступа ресурсима Факултета, повећању мотивације ненаставног особља за усавршавање, побољшању функционисања свих служби Факултета, као и на подизању нивоа сарадње са студентима из *Студентског парламента*.

Стандард 11: Квалитет простора и опреме

Квалитет простора и опреме обезбеђује се кроз њихов адекватан обим и структуру.

а) Опис

У циљу реализације наставних активности, а у складу са бројем студената на Мастер академским студијама социологије, Департман за социологију Филозофског факултета Универзитета у Нишу располаже адекватним просторијама матичне високошколске установе, и то: учионицама, рачунарским учионицама, амфитеатрима, кабинетима, библиотеком и читаоницом. Члановима Департмана за социологију на располагању су сви просторни капацитети Филозофског факултета у Нишу, који износе 7.240м² ([Табела 11.1: Укупна површина са површином објекта](#)). У случају потребе, Департман за социологију може да користи простор Електронског факултета Универзитета у Нишу, са којим Филозофски факултет у Нишу има потписан уговор о закупу. Департман за социологију континуирано прати и усклађује своје просторне капацитете и опрему са потребама наставног процеса, научно-истраживачког рада и у односу на број студената.

Како би се обезбедио квалитетан рад у настави и у области научних истраживања, наставном особљу и студентима Мастер академских студија на Департману за социологију доступне су информационо-комуникационе технологије којима располаже Филозофски факултет у Нишу. Наставници и сарадници Департмана за социологију прате дигиталне иновације у области образовања, наставе и научноистраживачког рада, располаже се адекватном информационом технологијом и савременим мултимедијалним средствима који се примењују у реализацији студијског програма на мастер студијама: интерактивне табле, лаптопови, компјутери, видео-бимови, графоскопи, фотокопир апарати, штампачи и скенери, савремени мобилни систем за виртуелну реалност (ВР наочаре, сензори и емитери...), савремена технологија за видео конференције и електронска групна путовања и друго ([Табела 11.2: Листа опреме у власништву високошколске установе која се користи у наставном процесу и научноистраживачком раду](#)). Све просторије на Факултету су опремљене компјутерима, а одређене учионице и видео пројекторима, као и додатном опремом (TV, DVD, звучници, друга мултимедијална опрема), док је читав простор Факултета покривен бежичним (WiFi) приступом интернету. Такође, Департману за социологију доступна је и сала Факултета која поседује опрему за студије на даљину и има капацитет од 110 места. У складу са дигиталним иновацијама, наставном особљу и студентима на Мастер академским студијама социологије на располагању је неометан приступ различитим врстама информација у електронском облику, као и велики број апликација које омогућавају успешну

реализацију наставе на даљину (Google Meet, Zoom, Google classrooms...). Ради обезбеђивања и унапређења квалитета наставног и научноистраживачког рада на Мастер академским студијама социологије могуће је користити разноврсне услуге Рачунарског центра и скриптарнице при Факултету (фотокопирање, штампање, скенирање, нарезивање CD и DVD материјала).

6) SWOT анализа:

+++ - високо значајно, ++ - средње значајно, + - мало значајно, 0 – без значајности

Предности	Слабости
<ul style="list-style-type: none"> • Просторни капацитети којима Департман у овом тренутку располаже усклађени су са укупним бројем студената на Мастер академским студијама социологије Филозофског факултета у Нишу. ++ • Савремена техничка и информатичка опрема Факултета у складу је са потребама реализације програма на свим модулима Мастер академских студија социологије (Научноистраживачки, Културолошки, Васпитно-образовни и Социјална политика).+++ • Техничко-технолошка опремљеност простора за наставу и научноистраживачки рад особља и студената Мастер академских студија социологије је одговарајућа. +++ 	<ul style="list-style-type: none"> • Због ограниченог просторног капацитета Факултета, Центар за социолошка истраживања при Департману за социологију не поседује посебну просторију, што отежава квалитетно извођење научноистраживачког рада и развој научноистраживачког подмлатка, ограничава могућности за остваривање научне сарадње и мобилности, као и складиштење библиотечког фонда Центра. +++ • Недостатак простора у читаоници библиотеке, што студентима отежава рад током семестара а посебно у време испитних рокова. +++ • Компјутерске учионице користе се и за наставу за коју није потребна рачунарска опрема, што смањује њихову доступност студентима социологије за самостални рад: истраживања, пројекте, израду семинарских и мастер радова и слично. ++
Могућности	Опасности
<ul style="list-style-type: none"> • Просторне ресурсе је могуће унапредити коначним исељавањем Департмана за хемију Природно-математичког факултета Универзитета у Нишу из зграде Филозофског факултета, чиме би се простор у коме се тренутно налазе њихове лабораторије и кабинети искористио за реализацију наставе и научноистраживачки рад. +++ • Могућност спровођења учења на даљину и 	<ul style="list-style-type: none"> • Будући да квалитет финансирања у значајној мери зависи од оснивача, а не од самог Факултета, може се десити да финансирање у наредном периоду не буде на адекватном нивоу, што може негативно утицати на унапређење квалитета простора и опреме. ++ • Недовољно финансијских средстава за замену информационо-комуникационе опреме која брзо застарева. ++

<p>електронског учења. ++</p> <ul style="list-style-type: none"> • Повећање капацитета информатичке опреме могуће је реализовати путем учешћа наставног особља Департмана за социологију и студената Мастер академских студија на међународним научним пројектима и кроз реализацију истраживања у циљу пружања услуга трећим лицима. ++ • Ради унапређивања квалитета простора и опреме, потребно је радити на даљој набавци лиценци од Microsoft-а за рачунарску опрему коју би користили мастер студенти и наставно особље Департмана за социологију. +++ 	<ul style="list-style-type: none"> • Зграда Факултета је стара и тешко је предвидети неопходна средства потребна за текуће и инвестиционо одржавање просторија у којима Департман за социологију обавља наставни и научно-истраживачки рад. +++
--	--

в) Предлог мера и активности за унапређење квалитета стандарда 11

У циљу унапређивања квалитета наставе и научноистраживачког рада на Мастер академским студијама социологије на Филозофском факултету Универзитета у Нишу, неопходно једодатно унапредити квалитет простора и опреме. Најпре је неопходно обезбедити посебну просторију која би била опремљена адекватном опремом за рад Центра за социолошка истраживања Департмана за социологију. Сматрамо да би оваква мера унапредила научноистраживачки рад наставника, сарадника, истраживача и студената Мастер академских студија при Департману и унапредила њихово научно усавршавање. Затим, потребно је повећати и унапредити просторни капацитет кабинета запосленог особља на Департману (пожељно је да у једном кабинету не буде више од два запослена наставника и/или сарадника, уградити клима уређаје и санирати кров зграде Факултета). Такође, неопходно је набавити лиценце од *Microsoft*-а за рачунарску опрему коју би користили мастер студенти и наставно особље Департмана за социологију, јер би се тиме значајно унапредио квалитет укупне опреме и наставно-научног рада.

Стандард 13: Улога студената у самовредновању и провери квалитета

Укључивање студената мастер студија на Департману за социологију у самовредновање и проверу квалитета одвија се посредством неколико кључних механизма, пре свега учешћа студената у одговарајућим телима високошколске установе, кроз рад студентских организација и кроз учешће у евалуацији квалитета рада Департмана и Факултета које се спроводи сваке године анкетирањем свих студената мастер студија.

а) Опис

Департман за социологију придаје велики значај укључивању студената мастер студија у самовредновање и контролу квалитета рада Департмана и Факултета, препознајући улогу студената као кључних актера образовне делатности и партнера у одржавању и побољшању квалитета мастер студија, услова рада и подршке коју пружају различите службе Факултета. Оваква позиција студената мастер студија социологије, као и студената других нивоа студија, која подразумева активно учешће у раду установе и пружање релевантних информација за оцену и побољшање квалитета студија и Факултета у целини, регулисана је нормативним актима установе, [Статутом Филозофског факултета Универзитета у Нишу](#) и одговарајућим чланом (14) [Правилника о стандардима и поступцима за обезбеђивање квалитета Филозофског факултета Универзитета у Нишу](#). У овим документима дефинисана је улога студената у процесу самовредновања и провере квалитета кроз следеће елементе:

а) учешће представника студената у комисијама и телима за обезбеђење квалитета рада високошколске установе;

б) партиципација студената у поступку самовредновања рада Департмана и високошколске установе;

ц) учешће студената у поступцима унапређења квалитета рада Департмана и Факултета у целини. Такође, [Стратегијом обезбеђења квалитета](#), студенти су укључени као релевантни субјекти обезбеђења и унапређења квалитета на Факултету, као чланови Комисије за унапређење квалитета и Студентског парламента.

а) Наведеним документима предвиђено је учешће студената мастер студија социологије у раду више тела Факултета надлежних за обезбеђивање квалитета рада Департмана и Факултета: Наставно-научног већа Филозофског факултета, Савета факултета, Комисије за унапређење квалитета Факултета и Дисциплинске комисије. Поред учешћа у раду наведених тела, студенти учествују у самовредновање и проверу квалитета рада Департмана и Факултета кроз рад Студентског парламента. У оквиру овог студентског тела одвијају се бројне активности прецизиране Статутом Факултета, међу којима и учествовање у

евалуацији и осигурању квалитета наставе. Овај аспект ангажовања студената у самовредновање и контролу квалитета на првом месту подразумева укљученост у доношење одлука о питањима оцене квалитета постојеће наставе, реформе студијских програма, ефикасности студирања, утврђивања броја ЕСПБ бодова, унапређења мобилности студената, подстицања научноистраживачког рада студената, као и заштите права студената и унапређења студентског стандарда.

б) Један од најважнијих елемената учешћа студената мастер студија социологије у самовредновању и осигурању квалитета наставе је анкетирање студената, које се спроводи на крају семестра и којим се испитује задовољство студената следећим областима:

- а) исходи учења и квалитет наставног процеса;
- б) квалитет уџбеника, литературе, библиотечких и информатичких ресурса;
- в) квалитет управљања Факултетом и квалитет ненаставне подршке;
- г) квалитет простора и опреме;
- д) улога студената у самовредновању и провери квалитета.

Анкета је анонимна, а с обзиром на мали број уписних места на мастер студијама Факултета, резултати се приказују за све департмане, да би се у потпуности осигурала анонимност и заштићеност испитаника, те тиме и ваљаност добијених података. Резултати последње спроведене анкете, у јесењем семестру 2019/2020 школске године ([Прилог 10.2.ц](#)) показују висок ниво задовољства студената наведеним областима, при чему су најнижи резултати о нивоу задовољства радом Студентског парламента (просечно 3,97 на петостепеној скали).

ц) Учешће студената мастер студија социологије у поступцима унапређења квалитета рада Департмана и Факултета у целини одвија се посредством чланства у Комисији за унапређење квалитета и Центру за унапређење квалитета. Студенти-чланови ових тела учествују у обради и анализи резултата студентских евалуација, предлажу мере за одржавање и побољшање успешности студирања, квалитета наставе и рада установе у целини. Анализирање и праћење нивоа задовољства студената, препознавање актуелних проблема студентске популације и предлагање одговарајућих мера и решења спроводи се у координацији са радом Студентског парламента. Између осталог, релевантан механизам подршке студентима мастер студија социологије за учешће у самовредновању и побољшању квалитета студија представља новооснована Канцеларија за развој каријере и подршку студентима. Рад Канцеларије обухвата информисаност студената о могућностима укључивања у рад установе, али и подршку при решавању конкретних проблема студената и спровођењу различитих студентских иницијатива.

6) SWOT анализа:

+++ - високо значајно, ++ - средње значајно, + - мало значајно, 0 – без значајности

Предности	Слабости
<ul style="list-style-type: none"> • Учествовање студената мастер студија социологије у самовредновању и обезбеђивању квалитета обезбеђено је укљученошћу представника студената у следећим телима Факултета: Наставно-научно веће Филозофског факултета, Савет факултета, Комисија за унапређење квалитета Факултета, Дисциплинска комисија и Комитет за професионалну етику +++ • Анкетирање студената мастер студија о квалитету студијског програма и наставног процеса спроводи се редовно, уз осигурање анонимности студената и на ефикасан начин, применом <i>online</i> анкете, која студентима одузима мање времена, доступна је у дужем временском периоду и осигурава анонимност. Потенцијална угроженост анонимности због малог броја уписних места на мастер програмима избегнута је обједињавањем података за мастер програме +++ • Студенти мастер студија социологије су чланством у Комисији за унапређење квалитета, Студентском парламенту и Центру за унапређење квалитета, активно укључени у спровођење анкетирања студената, обраду и анализу прикупљених података и формирање одговарајућих мера за побољшање квалитета на основу добијених резултата +++ • Студенти мастер студија социологије су подржани да се укључе у контролу квалитета студијског програма и наставног процеса и посредством услуга Канцеларије за развој каријере и 	<ul style="list-style-type: none"> • Слаба видљивост и доступност информација на сајту Факултета о учешћу Студентског парламента и других студентских организација у активностима које се тичу унапређења квалитета Факултета +++ • Релативно ниско задовољство студената мастер студија радом Студентског парламента ++ • Недовољна укљученост студената мастер студија социологије у рад студентских тела +++

подршку студентима +++ • Међу студентима је распрострањена свест о значају учествовања у осигурању квалитета студијског програма и наставног процеса ++ • Студентске организације спроводе додатне интерне евалуације о раду наставника и сарадника на основу којих дају мишљење о педагошком раду наставника које је саставни део изборне процедуре наставника ++	
Могућности	Опасности
• Рад на развоју и иновирању могућности сарадње између Студентског парламента и Центра за унапређење квалитета Факултета +++ • Побољшати доступност и видљивост информација на сајту Факултета о учешћу Студентског парламента и других студентских организација у активностима које се тичу унапређења квалитета Факултета +++ • Охрабривање студената мастер студија социологије за укључивање у рад тела установе и студентских организација +++	• Потенцијална незаинтересованост студената мастер студија социологије за укључивање у процес контроле квалитета студијског програма и наставног процеса ++ • Недовољна информисаност студената мастер студија социологије о могућностима укључивања у процес контроле квалитета студијског програма и наставног процеса ++

в) Предлог мера и активности за унапређење квалитета стандарда 13:

Како су студенти мастер студија социологије релевантни актери у процесу самовредновања и осигурања квалитета рада Департмана и Факултета, важно је наставити са већ утемељеним поступцима за осигурање ангажованости студената у овом процесу, али и посветити пажњу слабостима које остављају простора за побољшање. Укључивање студената мастер студија Департмана за социологију у самовредновање и контролу квалитета студијског програма и наставног процеса утемељено је у дуготрајној пракси нормираној кључним документима установе. Три основна механизма укључивања студената мастер студија социологије представља учешће студената мастер студија у телима установе и студентским организацијама, спровођење анкетирања студената о задовољству процесом и

исходима студирања, као и радом установе у целини, и предлагање мера за побољшање квалитета, у складу са резултатима ове анкете. Кључни актери у ангажовању студената мастер студија социологије стога представља како наставно тако и ненаставно особље, посебно у службама чији рад директно укључује рад са студентима мастер студија. Важно средство за превладавање слабости у процесу укључивања студената у самовредновање и контролу квалитета представљају веб-сајт Факултета, портал Студентског парламента и друштвене мреже, које су препознате као најрелевантнији извор информисања за млађе генерације. Један од најбитнијих механизма укључивања студената у самовредновање и контролу квалитета је анкетирање студената, које ће и на даље бити спровођено на најефикаснији начин који гарантује анонимност студената у највећој мери. Посебан фокус биће стављен на представљање значаја учешћа у анкети студентима мастер студија социологије, како би се повећала њихова мотивација за пружање истинитих и корисних информација. Поред тога, постоји велики потенцијал за укључивање студената мастер студија у оквиру студентских организација, на првом месту Студентског парламента. Елементи које је битно унапредити укључују низак ниво интересовања студената мастер студија и задовољства радом Студентског парламента. Додатни начин повећања мотивације и информисаности студената о могућностима учествовања у контроли квалитета је креирање плана активности Студентског парламента, који је предвиђен Акционим планом за спровођење [Стратегије обезбеђивања квалитета 2017/2018 до 2020/2021](#). Дакле, потребно је да студентске организације посвете већу пажњу укључивању студената мастер студија. Релевантни партнери у побољшању сарадње између студената мастер студија и студентских организација су службе факултета које су усмерене на рад са студентима мастер студија, као и Канцеларија за развој каријере и подршку студентима.

Стандард 14: Систематско праћење и периодична провера квалитета

Департман за социологију Филозофског факултета Универзитета у Нишу систематски прикупља потребне информације о обезбеђивању квалитета мастер студијског програма и врши континуирано праћење, периодичну проверу и унапређивање квалитета у погледу наставе, курикулума, оцењивања, завршног мастер рада, наставног особља, литературе, савремених наставних средстава и друго.

а) Опис

Послове вредновања, унапређивања и обезбеђивања квалитета обавља [Центар за унапређење квалитета](#) Филозофског факултета у Нишу, као стручно и саветодавно тело унутар кога постоји Комисија за унапређење квалитета коју чине и представници наставника и студената са Департмана за социологију. Комисија припрема извештај на основу кога се одлучује о мерама за унапређивање квалитета мастер студијског програма за социологију, наставног и научноистраживачког рада и оцењивања студената у оквиру предиспитних обавеза и на испиту. Наставници на Департману врше евалуацију наставе на Мастер академским студијама социологије у оквиру сваког од предмета и на основу резултата развијају и унапређују програме наставних предмета.

Наставници и сарадници Департмана за социологију континуирано прате успешност и ефикасност студирања на Мастер академским студијама на Департману на основу више параметара, као што су: просечна оцена на студијама, просечна оцена положених испита на појединачним предметима, дужина студирања, пролазност на испитима, број уписаних и број студената који су мастерирали.

Департман за социологију користи постојећу инфраструктуру Филозофског факултета у Нишу за редовно, систематско прикупљање и обраду података потребних за оцену квалитета у свим областима које су предмет самовредновања. Осигурање и унапређење квалитета наставе Департман за социологију реализује на крају сваког семестра спровођењем различитих активности, као што су анкетање студената на мастер студијама, наставника и сарадника о квалитету наставе и анонимним анкетањем студената о квалитету рада наставника и сарадника. Такође, анкетање се спроводи над студентима завршних година студија о квалитету студијског програма за социологију. У циљу добијања повратних информација о компетенцијама студената који су завршили мастер студије социологије, спроводи се и анкетање послодаваца, представника Националне службе за запошљавање, бивших студената и других одговарајућих организација и институција, како би се на основу тога мастер програм на Департману за социологију ускладио и развијао у складу са потребама тржишта

рада. Департман за социологију стара се о континуираном и систематском праћењу примедби мастер студената, наставника и сарадника, сходно чему предлага одређење мере за кориговање учених недостатака.

Ради самовредновања и прикупљања потребних информација о обезбеђивању квалитета у свим областима које су предмет самовредновања, чланови Департмана за социологију активно сарађују са страним високошколским установама и периодично врше упоређивање са мастер студијским програмима за социологију на страним високошколским установама. Дугогодишња пракса Департмана за социологију јесте да са страним високошколским установама реализује различите наставне, а посебно научноистраживачке активности у оквиру [Центра за социолошка истраживања Филозофског факултета Универзитета у Нишу](#), при чему размењује искуства и информације о добрим праксама у погледу структурисања студијског програма, едукацији студената и друштвеним истраживањима.

Током процеса самовредновања и обезбеђивања квалитета Мастер академских студија социологије, чланови Департмана за социологију руководе се *Правилником о мастер академским студијама Филозофског факултета Универзитета у Нишу* (<https://www.filfak.ni.ac.rs/preuzimanje/send/4-pravilnici/76-pravilnik-mas>), којим се уређују питања у вези са реализацијом студијских програма мастер студија на Факултету. Такође, континуирано се прати и проверава спровођење утврђене *Стратегије обезбеђивања квалитета Филозофског факултета Универзитета у Нишу* (<https://drive.google.com/file/d/17PnsFEo4qHR7r810gBmMx3jPHVb0EptN/view>) на мастер академским студијама у складу са *Акционим планом за спровођење Стратегије обезбеђења квалитета 2017/2018 до 2020/2021 на Филозофском факултету Универзитета у Нишу* (https://drive.google.com/file/d/1H4M12W8e99Cwlk2L_0r4NIRFeoYk-ZEY/view). У циљу достизања жељених стандарда квалитета, примењује се систем подстицајних и корективних мера за обезбеђивање адекватног нивоа квалитета мастер студија. На почетку сваке школске године, чланови Департмана за социологију преиспитују стандарде и унапређују поступке за обезбеђивање квалитета наставног, научноистраживачког и стручног рада прикупљањем података о квалитативним и квантитативним показатељима мастер студијског програма. Такође, на крају сваке календарске године чланови Департмана за социологију сумирају, анализирају и разматрају прикупљене податке о квалитативним и квантитативним показатељима квалитета рада у делу професионалног развоја, као и у свим другим областима које су предмет самовредновања. На основу тога сви чланови Департмана предају Извештаје о свом наставном и научноистраживачком раду на мастер студијама Управи Факултета и одговарајућим стручним телима Факултета. Осим тога, сачињава се и предаје план рада на мастер студијама за наредну

школску годину, који садржи и предлоге мера за унапређивање квалитета мастер студијског програма.

У контроли и оцени квалитета студијског програма и реализације наставе студенти Мастер академских студија социологије активно учествују кроз семестралне евалуације анонимног карактера. Анкетирање студената на мастер студијама усмерено је на вредновање квалитета наставног процеса по предметима, узимајући у обзир исказе о: квалитету наставе, квалитету наставног материјала, објективности оцењивања и квалитету наставног особља (наставника и сарадника). Студентска евалуација врши се електронским путем и то приликом пријаве испита, а обавештење о резултатима анкетирања објављује се на интернет страници Факултета, након чега Центар за унапређивање квалитета, односно Комисија за контролу и унапређивање квалитета Филозофског факултета сачињава Извештаје о резултатима вредновања и самовредновања. Резултати самовредновања Департмана за социологију су јавно доступни и са њима се упознају наставници и сарадници Департмана преко стурчних органа, као и студенти путем студентских организација. Извештај о резултатима вредновања квалитета студијског програма и наставног процеса на Департману за социологију усваја Наставно-научно веће Филозофског факултета.

б) SWOT анализа:

+++ - високо значајно, ++ - средње значајно, + - мало значајно, 0 – без значајности

Предности	Слабости
<ul style="list-style-type: none"> Департман обезбеђује континуитет у реализацији процеса обезбеђења и унапређења квалитета Мастер академских студија социологије. +++ Постојање инфраструкуре за систематско праћење и обезбеђење квалитета мастер студија кроз рад Центра за унапређење квалитета, Комисије за унапређивање квалитета и радних група. +++ Департман је усмерен ка усаглашавању мастер студија социологије са стратегијом унапређења квалитета студија истог академског нивоа других престижних високошколских установа у земљи и иностранству. ++ Департман обезбеђује јавну доступност резултата анкетирања студената мастер 	<ul style="list-style-type: none"> Неодговорно понашање поједних чланова Департмана за социологију у смислу непоштовања рокова за реализацију активности и израду извештаја предвиђених планом Центра. ++ Недовољан обим и квалитет повратних информација о компетенцијама свршених мастер студената социологије. ++ Одсуство квалитетних и благовремених повратних информација послодаваца о потребним компетенцијама будућих мастер студената социологије, како би се програм обликовао сходно потребама тржишта рада. ++ Недовољна мотивисаност једног броја студената на Мастер академским студијама социологије за завршетак

<p>студија социологије. +++</p> <ul style="list-style-type: none"> • Континуирана реализација активности везаних за унутрашњу проверу квалитета мастер студија коју реализује Департман током читаве године. +++ • Успостављен <i>online</i> систем анкетирања мастер студената. +++ 	<p>студија.</p>
<p>Могућности</p> <ul style="list-style-type: none"> • Израда систематичнијег акционог плана за наредни период на мастер студијама социологије. ++ • Целисходнији приступ и унапређење координације чланова Департмана у изради плана рада на мастер студијама социологије. ++ • Наставити са унапређењем система за анкетирање применом аутоматизације прикупљања података. ++ • Основати Алумни центар Департмана за социологију како би се отвориле могућности за размену искустава свршених и актуелних мастер студената социологије. +++ • Повећати обим академске размене мастер студената и наставног особља Департмана за социологију са другим високошколским установама. ++ • Унапређивање непосредне комуникације мастераната, професора и Управе Факултета у погледу унапређивања квалитета наставе и наставних садржаја, посебно у случају када је потребно прилагодити наставни процес специфичним потребама студената (особе са инвалидитетом или тежим болестима, студенти у радном односу, одржавање трудноће и слично). +++ • Унапређење могућности за даљи професионални развој најбољих свршених студената Мастер академских студија социологије кроз активно укључивање у различите пројекте и научноистраживачке активности. +++ 	<p>Опасности</p> <ul style="list-style-type: none"> • Оптерећеност чланова Департмана многобројним наставним, научно-истраживачким и ваннаставним пословима може да угрози благовремену реализацију планираних активности у области обезбеђивања квалитета које захтевају континуитет и ефикасност у раду. ++ • Недовољна мотивисаност поједних субјеката (послодаваца, представника Националне службе за запошљавање, свршених студената и др.) да учествују у анкетирању и другим активностима Департмана. ++

в) Предлог мера и активности за унапређење квалитета стандарда 14:

На основу описаног могло би се констатовати да је већина захтева Стандарда 14 на Мастер академским студијама социологије испуњена. Мере и активности које би могле унапредити систематско праћење и периодичну контролу квалитета Мастер академских студија социологије на Филозофском факултету у Нишу тичу се: 1) оснаживања механизма за непосреднију комуникацију студената, професора, Управе Факултета и осталих стручних служби у циљу унапређивања квалитета студирања и живота студената на Факултету, затим 2) успостављања чвршће сарадње са Националном службом за запошљавање, као и послодавцима и представницима невладиних организација који се перципирају као важни субјекти у којима би се могли запошљавати студенти који су завршили мастер студије социологије 3) јачање сарадње са свршеним мастер студентима социологије, стручњацима и истраживачима запосленим у академским и привредним институцијама у земљи и иностранству ради континуираног праћења, периодичне провере и унапређивања квалитета.

II ТАБЕЛЕ И ПРИЛОЗИ

Списак табела и прилога уз извештај о самовредновању

[Табела 4.1 – Укупан број уписаних студената на мастер студијама у текућој и претходне 2 школске године](#)

[Табела 4.2 – Број и проценат дипломираних студената у односу на број уписаних](#)

[Табела 4.3 – Просечно трајање студија у претходне 3 школске године](#)

[Прилог 4.1 – Извештај о резултатима самовредновања](#)

[Прилог 4.2 – План самовредновања](#)

[Прилог 5.2 – Процедуре и поступци који обезбеђују поштовање плана и распореда наставе](#)

[Прилог 5.2а – Распоред часова](#)

[Табела 7.1 - Преглед броја наставника по звањима и статус наставника у високошколској установи](#)

[Табела 7.2 - Преглед броја сарадника и статус сарадника у високошколској установи](#)

[Прилог 7.2 - Однос укупног броја студената - број студената одобрен акредитацијом помножен са бројем година трајања студијског програма; и броја запослених наставника на нивоу установе](#)

[Прилог 7.21 - Финансијски план за 2020](#)

[Прилог 7.22 - Финансијски извештај за 2019](#)

[Табела 8.1 – Преглед броја студената по степенима, студијским програмима и годинама студија на текућој школској години](#)

[Табела 8.2 – Стопа успешности студената. Овај податак се израчунава за студенте који су дипломирали у претходној школској години \(до 30.09\) а завршили студије у року предвиђеном за трајање студијског програма](#)

[Табела 8.3 – Број студената који су уписали текућу школску годину у односу на остварене ЕСПБ бодове](#)

[Прилог 8.1 – Правилник о процедури пријема студената](#)

[Прилог 8.2 – Правилник о оцењивању](#)

[Прилог 8.3 – Процедуре и корективне мере у случају неиспуњавања и одступања од усвојених процедура оцењивања](#)

[Табела 9.1 – Број и врста библиотечких јединица у високошколској установи](#)

[Табела 9.2 – Попис информатичких ресурса](#)

[Прилог 9.1 – Општи акт о уџбеницима](#)

[Прилог 9.2 – Списак уџбеника и монографија чији су аутори наставници запослени на високошколској установи \(са редним бројевима\)](#)

[Прилог 9.3 – Однос броја уџбеника и монографија \(заједно\) чији су аутори наставници запослени на установи са бројем наставника на установи](#)

Табела 10.1 – Број ненаставних радника запослених са пуним или непуним радним временом у високошколској установи у оквиру одговарајућих организационих јединица

Прилогу 10.26 – Анализа резултата анкета студената о квалитету рада служби и управе

Прилог 10.2.ц - Извештај о вредновању педагошког рада наставника у јесењем семестру 2018/2019

Табела 11.1 – Укупна површина (у власништву високошколске установе и изнајмљени простор) са површином објеката (амфитеатри, учионице, лабораторије, организационе јединице, службе)

Табела 11.2 – Листа опреме у власништву високошколске установе која се користи у наставном процесу и научноистраживачком раду

Табела 11.3 – Наставно-научне и стручне базе

Прилог 14.1 – Информације презентоване на сајту високошколске установе о активностима које обезбеђују систематско праћење и периодичну проверу квалитета у циљу одржавања и унапређење квалитета рада високошколске установе³

³ Уколико линк не ради, ископирати ову адресу у претраживачу:
https://drive.google.com/drive/folders/1JZB_nXTjSyDn36D4fi6Lg28ofWnmQGD-